

کارشناسی ناپیوسته حسابداری

حسابداری مالیاتی

استاد: آقای تقوی

دانشجوی کارشناسی :

ابراهیم عبدالمسینی

نیمسال اول تحصیلی ۹۰-۹۱

بسمه تعالی

حسابداری مالیاتی

معرفی کتاب: کتاب مجموعه قوانین مالیاتهای مستقیم + مالیات بر ارزش افزوده (غلامحسین دوانی)

نمره پایان ترم	۱۰
نمره میان ترم	۵
نمره حضور در کلاس	۲
نمره تحقیق	۳

موضوع تحقیق: مسائل مالیاتی – مالیات ارزش افزوده (مقایسه در ایران با یک کشور دیگر)

فرهنگ مالیاتی (مقایسه ای)

پرونده مالیاتی حقوق (شرکت)

پرونده مالیات تکلیفی (شرکت)

زمان ارائه ۱۵ دقیقه

هدفمند نمودن یارانه ها

تعریف مالیات: عبارتست از پرداخت درصدی از سود درآمد و همچنین دارائی به دولت جهت تامین هزینه های دولت.

اشخاص مشمول مالیات: طبق ماده یک قانون مالیاتهای مستقیم اشخاص مشمول مالیات بشرح ذیل است:

۱- کلیه مالکین اعم از حقیقی و حقوقی نسبت به اموال یا املاک خود واقع در ایران طبق مقررات مالیات بر دارائی.

۲- هر شخص حقیقی ایرانی مقیم ایران نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل مینماید.

۳- هر شخص ایرانی مقیم خارج از ایران نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران تحصیل مینماید.

۴- هر شخص حقوقی ایرانی نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل میکند.

۵- هر شخص غیر ایرانی اعم از حقیقی و حقوقی نسبت به درآمدهایی که در ایران تحصیل میکند.

اشخاص معاف از مالیات:

۱- موسسات دولتی و وزارتخانه ها

۲- دستگاههایی که بودجه آنها به وسیله دولت تامین میشود.

۳- شهرداریها

تعریف سال مالیاتی : عبارتست از یکسال شمسی که از اول فروردین هر سال شروع و به آخر اسفند همان سال ختم میشود در مورد اشخاص حقوقی مشمول مالیات که سال مالی آنها به موجب اساسنامه با سال مالیاتی تطبیق نمیکند درآمد سال مالی آنها بجای سال مالیاتی مبنای تشخیص مالیات قرار میگیرد.

نکته : موعد تسلیم اظهارنامه ، ترازنامه ، و حساب سود و زیان و سررسید پرداخت مالیات چهارماه شمسی پس از سال مالی است.

انواع مالیات:

۱- **مالیاتهای مستقیم** : به آن دسته از مالیاتهایی اطلاق میشود که از ثروت و درآمدهای اشخاص بطور مستقیم و بدون واسطه دریافت میشود. مانند مالیات بر درآمد املاک - مالیات بر حقوق و مشاغل - مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی - ارث و غیره

۲- **مالیاتهای غیر مستقیم** : به آن دسته از مالیاتهایی اطلاق میشود که از بعضی از کالاهای دارای مصرف عمومی اخذ میگردد. این نوع مالیات بر مصرف کننده نهائی تحمیل میشود. مانند مالیات بر ارزش افزوده.

مالیات بر درآمد املاک:

تعریف درآمد مالیات مشمول املاک: به استناد ماده ۵۲ قانون مالیاتهای مستقیم درآمد شخص حقیقی یا حقوقی ناشی از واگذاری حقوق خود نسبت به املاک واقع در ایران پس از کسر معافتهای مقرر در این قانون مشمول مالیات بر درآمد املاک میباشد.

درآمد ۷۵٪ * کل مال الاجاره = درآمد مشمول مالیات اجاره

نحوه محاسبه مالیات اجاره :

۱- اگر شخص حقیقی باشد :

نرخ ماده ۱۳۱ ق م م * درآمد مشمول مالیات اجاره = مالیات اجاره

نرخ ماده ۱۳۱ ق م م :

تا	۳۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	٪۱۵
مازاد بر	۳۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال تا	۲۰٪
مازاد بر	۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال تا	۲۵٪
مازاد بر	۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال تا	۳۰٪
مازاد بر	۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	۳۵٪

۲- اگر شخص حقوقی باشد : (نرخ ماده ۱۰۵ ق م م) ۲۵٪ * درآمد مشمول مالیات اجاره = مالیات اجاره

نکته: هرگاه مالک خانه یا آپارتمان مسکونی آن را به اجاره واگذار کند و خود محل دیگری برای سکونت خود اجاره نماید درآمد مشمول مالیات اجاره عبارتند از :

۷۵٪ * (کل مال الاجاره پرداخت شده - کل مال الاجاره دریافت شده) = درآمد مشمول مالیات اجاره

مثال : آقای الف در سال ۸۸ محل سکونت خود را ماهیانه به مبلغ ۶/۹۰۰/۰۰۰ ریال به یک شخص حقیقی اجاره داده است و محل دیگری را از قرار ماهی ۲/۸۰۰/۰۰۰ ریال جهت سکونت خود اجاره کرده است مالیات بر درآمد اجاره این شخص را در سال ۸۸ محاسبه کنید؟

۳۶/۹۰۰/۰۰۰ ریال = ۱۲ * ۳/۰۷۵/۰۰۰ ریال = ۷۵٪ * (۲/۸۰۰/۰۰۰ ریال - ۶/۹۰۰/۰۰۰ ریال) = درآمد مشمول مالیات اجاره

مالیات بر اجاره یکسال ۵/۸۸۰/۰۰۰ ریال = ۴/۵۰۰/۰۰۰ (۱۵٪ * ۳۰۰۰۰۰۰) + ۱/۳۸۰/۰۰۰ (۲۰٪ * ۶۹۰۰۰۰۰)

شروع درس اساتذ تقوی:

مالیات یعنی چه : مالیات عبارتست از دریافت قسمتی از درآمد یا دارائی افراد به نسبت توانائی پرداخت برای تامین هزینه های عمومی دولت ، توزیع عادلانه ثروت و کنترل و هدایت فعالیتهای اقتصادی مملکت در مسیر مورد نظر دولت.

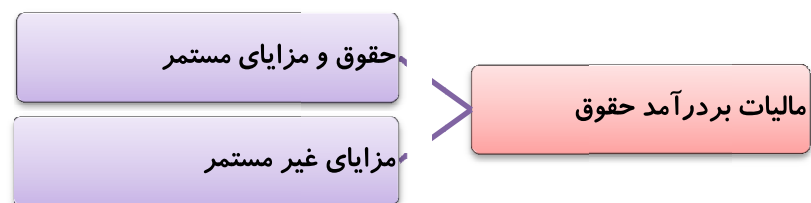
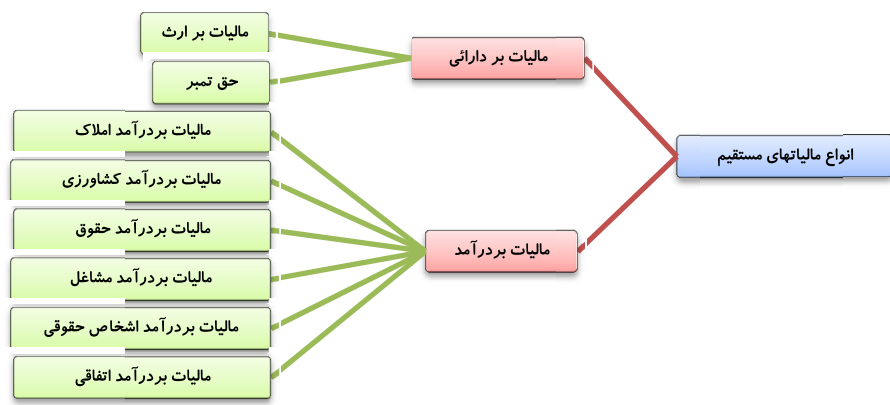
- مالیات یک نوع هزینه اجتماعی است که شهروندان جهت اداره امور جامعه پرداخت می کنند.

انواع مالیاتها: ۱- مالیاتهای مستقیم ۲- مالیاتهای غیر مستقیم

تعریف مالیاتهای مستقیم : مالیاتهایی هستند که صاحبان درآمد و دارائی میبایست مالیات متعلقه را از سود درآمد یا دارائی خود پرداخت نمایند. دراین گونه مالیاتها صاحبان درآمد یا دارائی برای سیستم مالیاتی شناخته شده هستند و از منابعی وصول می شود که معمولاً جهت وصول آنها احتیاج به بعد زمانی و دوره عملکرد معین می باشد.

از قبیل مالیات بر درآمد حقوق - درآمد املاک - مالیات بر ارث و ...

تعریف مالیاتهای غیر مستقیم: اینگونه مالیاتها معمولاً بر کالاها و خدمات تعیین می شوند و جهت وصول آنها احتیاج به بعد زمانی طولانی نیست و سهل الوصول تر از مالیاتهای مستقیم است. مانند: مالیات بر ارزش افزوده

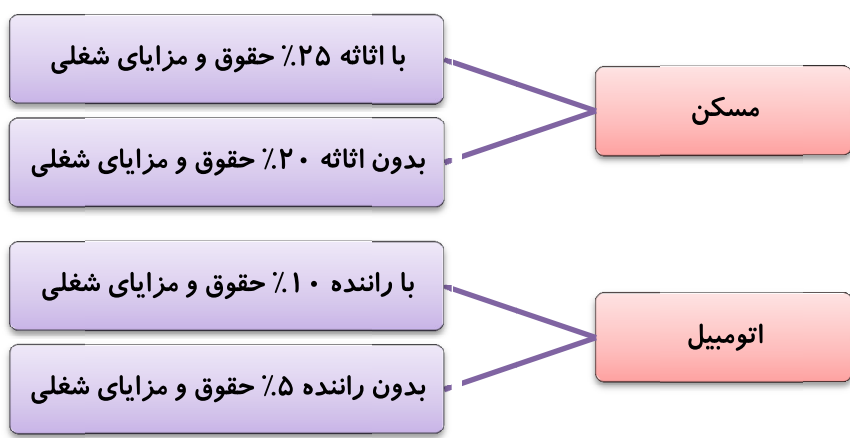

تعریف حقوق و مزایای مستمر: حقوق و هر مزایائی که طبق ضوابط و مقررات استخدامی موسسه به حقوق بگیر پرداخت میشود. مانند حقوق اصلی، شرایط محیط کار - اشتغال خارج از مرکز - مزایای شغلی - فوق العاده بدی آب و هوا و ...

تعریف مزایای غیر مستمر: هرگونه مزایائی که طبق مقررات استخدامی موسسه به حقوق بگیران پرداخت میشود. مانند: پاداشهای مختلف در طی سال - بهره وری - عیدی پایان سال - اضافه کار - مزایای غیر نقدی پرداختی - هزینه سفر - فوق العاده سفر شغلی (ماموریت)

۲/۱۲ * معافیت موضوع ماده ۸۴ ق.م.م (معافیت سالانه) = نکته های مهم: معافیت عیدی پایان سال

۱/۱۲ * معافیت موضوع ماده ۸۴ ق.م.م = معافیت مزایای غیر نقدی در طی سال

معافیت سالانه (ماده ۸۴ ق.م.م):

معافیت ماهیانه	ماه	مبلغ	سال
۱/۴۵۰/۰۰۰	۱۲	۱۷/۴۰۰/۰۰۰	۱۳۸۱
۱/۶۰۰/۰۰۰	۱۲	۱۹/۲۰۰/۰۰۰	۱۳۸۲
۱/۷۵۰/۰۰۰	۱۲	۲۱/۰۰۰/۰۰۰	۱۳۸۳
۱/۹۰۰/۰۰۰	۱۲	۲۲/۸۰۰/۰۰۰	۱۳۸۴
۲/۱۶۰/۰۰۰	۱۲	۲۵/۹۲۰/۰۰۰	۱۳۸۵
۲/۷۰۰/۰۰۰	۱۲	۲۷/۲۴۰/۰۰۰	۱۳۸۶
۲/۴۵۰/۰۰۰	۱۲	۲۹/۴۰۰/۰۰۰	۱۳۸۷
۴/۱۶۶/۶۶۶	۱۲	۵۰/۰۰۰/۰۰۰	۱۳۸۸
۴/۳۷۵/۰۰۰	۱۲	۵۲/۵۰۰/۰۰۰	۱۳۸۹

چگونگی محاسبه مالیات بر درآمد حقوق:

الف) چگونگی محاسبه مالیات بر درآمد حقوق و مزایای مستمر: در این مرحله حقوق و مزایای شغلی مستمر ماهانه اعم از نقدی و غیر نقدی را بصورت سالانه محاسبه نموده و سپس از جمع درآمد حقوق و مزایای مستمر سالانه معافیت موضوع ۸۴ ق.م.م (معافیت سالانه) را کسر نموده و درآمد مشمول مالیات بدست آمده را تا مبلغ ۴۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال به نرخ ۱۰٪ و بیش از مبلغ مذکور به نرخ ماده ۱۳۱ قانون مالیاتهای مستقیم و در بخش دولتی در ۱۰٪ ضرب میکنیم و مالیات سالیانه حاصل شده را بر ۱۲ تقسیم نموده و مالیات حقوق مستمر ماهانه بدست میآید.

مسئله: حقوق و مزایای مستمر ماهانه آقای شریفی در سال ۱۳۸۲ بشرح ذیل میباشد:

حقوق اصلی: ۳/۸۰۰/۰۰۰ ریال   مزایای شغلی: ۲/۷۰۰/۰۰۰ ریال   شرایط محیط کار: ۱/۲۰۰/۰۰۰ ریال

بدی آب و هوا: ۳۰۰/۰۰۰ ریال   مطلوبست:

۱- محاسبه مالیات حقوق مستمر ماهانه آقای شریفی در بخش خصوصی

۲- محاسبه مالیات حقوق مستمر ماهانه آقای شریفی در بخش دولتی

حقوق و مزایای مستمر ماهانه ۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال = ۳۰۰۰۰ + ۱۲۰۰۰۰ + ۲۷۰۰۰۰ + ۳۸۰۰۰۰

حقوق و مزایای مستمر سالانه ۹۶/۰۰۰/۰۰۰ ریال = ۱۲ * ۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال

درآمد مالیات حقوق مستمر سالانه ۷۶/۸۰۰/۰۰۰ = (معافیت سال ۸۲) ۱۹/۲۰۰/۰۰۰ - ۹۶/۰۰۰/۰۰۰

روش اول (غلط):

از مبلغ ۷۶/۸۰۰/۰۰۰ ریال مبلغ ۴۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال کم کرده و ۱۰٪ آنرا محاسبه میکنیم میشود ۴۲۰۰۰۰۰

الباقی آن را که میشود ۳۴/۸۰۰/۰۰۰ ریال که آنرا طبق ماده ۱۳۱ عمل میکنیم.

(طبق جدول تا ۳۰۰۰۰۰۰ ریال ۱۵٪) $۳۰.۰۰۰.۰۰۰ * ۱۵\% = ۴.۵۰۰.۰۰۰$

(الباقی ۴۰۰۰۰۰۰ نیز ۲۰٪) $۴.۸۰۰.۰۰۰ * ۲۰\% = ۹۶۰.۰۰۰$

مالیات مستمر ماهانه $۴.۲۰۰.۰۰۰ + ۴.۵۰۰.۰۰۰ + ۹۶۰.۰۰۰ = ۹.۶۶۰.۰۰۰ / ۱۲ = ۸۰۵.۰۰۰$

نکته: این روش در محاسبه مالیات بر درآمد حقوق غلط میباشد ولی برای محاسبه دیگر منابع مالیاتی مانند مشاغل و املاک صحیح است.

روش دوم:

از مبلغ ۷۶/۸۰۰/۰۰۰ ریال مبلغ ۴۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال کم کرده و ۱۰٪ آنرا محاسبه میکنیم میشود ۴۲۰۰۰۰۰

الباقی آن را که میشود ۳۴/۸۰۰/۰۰۰ ریال را طبق ماده ۱۳۱ ۲۰٪ محاسبه میکنیم:

مالیات مستمر ماهانه $۴.۲۰۰.۰۰۰ + ۶.۹۶۰.۰۰۰ = ۱۱.۱۶۰.۰۰۰ / ۱۲ = ۹۳۰.۰۰۰$

بخش دولتی:

۶۴۰۰۰۰۰ مالیات مستمر ماهانه = $۷.۶۸۰.۰۰۰ / ۱۲$ درآمد مشمول مالیات و مزایای مستمر پس از کسر معافیت سال ۸۲

مثال: حقوق و مزایای مستمر ماهانه خانم رفیعی در سال ۱۳۸۶ بشرح ذیل میباشد؟

حقوق اصلی: ۸/۵۰۰/۰۰۰   مزایای شغلی: ۵/۵۰۰/۰۰۰   شرایط محیط کار: ۱/۷۰۰/۰۰۰

بدی آب و هوا: ۸۰۰/۰۰۰   اشتغال خارج از مرکز: ۵۰۰/۰۰۰   مسکن بدون ائانه و اتومبیل با راننده

مطلوبست ۱- محاسبه مالیات حقوق مستمر ماهانه خانم رفیعی در سال ۱۳۸۶ در بخش خصوصی

۲- محاسبه مالیات حقوق مستمر ماهانه خانم رفیعی در سال ۸۶ در بخش دولتی.

حقوق و مزایای مستمر سالانه $۸.۵۰۰.۰۰۰ + ۵.۵۰۰.۰۰۰ + ۱.۷۰۰.۰۰۰ + ۸۰۰.۰۰۰ + ۵۰۰.۰۰۰ = ۱۷.۰۰۰.۰۰۰$

مزایای مسکن تبدیل به نقد $۱۷.۰۰۰.۰۰۰ * ۲۰\% = ۳.۴۰۰.۰۰۰$

مزایای اتومبیل تبدیل به نقد $۱۷.۰۰۰.۰۰۰ * ۱۰\% = ۱.۷۰۰.۰۰۰$

حقوق و مزایای مستمر ماهانه ۲۲.۱۰۰.۰۰۰

$$۲۲.۱۰۰.۰۰۰ * ۱۲ = ۲۶۵.۲۰۰.۰۰۰$$

حقوق و مزایای مستمر سالانه

$$۲۶۵.۲۰۰.۰۰۰ - ۲۷.۲۴۰.۰۰۰ = ۲۳۷.۹۶۰.۰۰۰ \text{ (معافیت سال ۸۶ تا سال ۲۰۲۷)}$$

$$۴۲.۰۰۰.۰۰۰ * ۱۰\% = ۴.۲۰۰.۰۰۰$$

$$۵۸.۰۰۰.۰۰۰ * ۲۰\% = ۱۱.۶۰۰.۰۰۰ \text{ (از ۴۲ میلیون تا ۱۰۰ میلیون میشود ۲۰\%)}$$

$$۱۳۷.۹۶۰.۰۰۰ * ۲۵\% = ۳۴.۴۹۰.۰۰۰ \text{ (از ۱۰۰ میلیون تا ۲۵۰ میلیون ۲۵\%)}$$

$$۵۰.۲۹۰.۰۰۰ / ۱۲ = ۴.۱۹۸.۸۳۳ \text{ مالیات مستمر ماهانه}$$

$$۲۳۷.۹۶۰.۰۰۰ * ۱۰\% = ۲۳.۷۹۶.۰۰۰ / ۱۲ = ۱.۹۸۳.۰۰۰ \text{ (بخش دولتی) مالیات مستمر ماهانه}$$

چگونگی محاسبه مالیات مزایای غیر مستمر :

در این مرحله هر گونه مزایای غیر مستمر نقدی و غیر نقدی (غیر نقدی را به نقدی تبدیل میکنیم) را پس از کسر معافیت‌های مقرر قانونی به جمع درآمد مشمول مالیات حقوق و مزایای مستمر سالانه و حسب مورد غیر مستمر قبلی اضافه می‌نمائیم و جمع درآمد مشمول مالیات بدست آمده را تا مبلغ ۴۲.۰۰۰.۰۰۰ ریال به نرخ ۱۰٪ و بقیه را به نرخ ماده ۱۳۱ ق.م.م و در بخش دولتی در ۱۰٪ ضرب نموده و مالیات تعیین شده را از مالیات متعلقه قبلی کسر مینمائیم و مابه التفاوت مالیات مزایای غیر مستمر حاصل میشود.

مثال : حقوق و مزایای مستمر ماهانه آقای سعیدی در سال ۱۳۸۳ و در بخش خصوصی بشرح ذیل میباشد:

حقوق اصلی : ۱۰/۰۰۰/۰۰۰   مزایای شغلی : ۸/۰۰۰/۰۰۰   شرایط محیط کار: ۷/۰۰۰/۰۰۰

بدی آب و هوا: ۴/۰۰۰/۰۰۰   اشتغال خارج از مرکز: ۵۰۰/۰۰۰   مسکن با اثاثه و اتومبیل بدون راننده کارفرما بابت مزایای مسکن و اتومبیل به ترتیب مبلغ ۱.۶۰۰.۰۰۰ و ۴۰۰.۰۰۰ ریال از حقوق کارمند کسر مینماید. مزایای غیر مستمر بشرح ذیل میباشد:

پاداش پرداختی در اردیبهشت ماه ۶.۰۰۰.۰۰۰ ریال اضافه کار پرداختی در مرداد ماه ۳.۰۰۰.۰۰۰ ریال

هزینه سفر و فوق العاده مسافرت شغلی در مهرماه ۴.۷۰۰.۰۰۰ ریال   مزایای غیر نقدی پرداختی در دی ماه مبلغ ۱۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال   عیدی پایان سال در اسفند ماه ۷.۰۰۰.۰۰۰ ریال مطلوبست :

۱- محاسبه مالیات حقوق ماهانه.

۲- محاسبه مالیات حقوق اردیبهشت ماه

۳- محاسبه مالیات حقوق مرداد ماه.

۴- محاسبه مالیات حقوق مهر ماه

۵- محاسبه مالیات حقوق دی ماه

۶- محاسبه مالیات حقوق اسفند ماه

۷- در صورتیکه کارفرما لیست یا خلاصه لیست حقوق ماههای فروردین - اردیبهشت - مرداد - مهر - دی - اسفند ماه را در مهلت مقرر ارائه ننماید جرائم آن را محاسبه نمائید.

۸- در صورتیکه کارفرما مالیات حقوق ماههای موضوع بند ۷ را در مهلت مقرر پرداخت ننماید جرائم آن را محاسبه نمائید.

ج (۱):

حقوق و مزایای ماهانه $۲۹.۰۰۰.۰۰۰ = ۴.۰۰۰.۰۰۰ + ۷.۰۰۰.۰۰۰ + ۸.۰۰۰.۰۰۰ + ۱۰.۰۰۰.۰۰۰$

مزایای مسکن تبدیل به نقد $۲۹.۰۰۰.۰۰۰ * ۲۵\% = ۷.۲۵۰.۰۰۰ - ۱.۶۰۰.۰۰۰ = ۵.۶۵۰.۰۰۰$

مزایای اتومبیل تبدیل به نقد $۲۹.۰۰۰.۰۰۰ * ۵\% = ۱.۴۵۰.۰۰۰ - ۴۰۰.۰۰۰ = ۱.۰۵۰.۰۰۰$

درآمد حقوق و مزایای مستمر سالانه $۳۵.۷۰۰.۰۰۰ * ۱۲ = ۴۲۸.۴۰۰.۰۰۰$

$۴۲۸.۴۰۰.۰۰۰ - ۲۱.۰۰۰.۰۰۰ = ۴۰۷.۴۰۰.۰۰۰$ معافیت سال ۸۳

$۴۲.۰۰۰.۰۰۰ * ۱۰\% = ۴.۲۰۰.۰۰۰$

$۵۸.۰۰۰.۰۰۰ * ۲۰\% = ۱۱.۶۰۰.۰۰۰$ (از ۴۲ تا ۱۰۰ میلیون)

$۱۵۰.۰۰۰.۰۰۰ * ۲۵\% = ۳۷.۵۰۰.۰۰۰$ (از ۴۲ تا ۲۵۰ میلیون)

$۱۵۷.۰۰۰.۰۰۰ * ۳۰\% = ۴۷.۲۲۰.۰۰۰$ (از ۲۵۰ تا ۱.۰۰۰ میلیون)

$۱۰۰.۵۲۰.۰۰۰ / ۱۲ = ۸.۳۷۶.۶۶۶$

ج (۲):

$۴۰۷/۴۰۰/۰۰۰ + (۶/۰۰۰/۰۰۰)$ (پاداش اردیبهشت ماه) $= ۴۱۳/۴۰۰/۰۰۰$ (درآمد مشمول مستمر سالانه)

نکته: پاداشهای گوناگون در طی سال مشمول مالیات می گردد.

	42,000,000	10	4,200,000	
	58,000,000	20	11,600,000	
413,400,000	150,000,000	25	37,500,000	
	163,400,000	30	49,020,000	
			102,320,000	
			100,520,000	
			1,800,000	مالیات مزایای غیر مستمر
8,376,666	1,800,000	=	10,176,666	مالیات حقوق اردیبهشت

ج ۳): محاسبه حقوق مرداد ماه :

نکته : اضافه کار مشمول مالیات می باشد.

413,400,000	3,000,000	=	416,400,000	
	42,000,000	10	4,200,000	
	58,000,000	20	11,600,000	
416,400,000	150,000,000	25	37,500,000	
	166,400,000	30	49,920,000	
			103,220,000	
			102,320,000	
			900,000	مالیات مزایای غیر مستمر
8,376,666	900,000	=	9,276,666	مالیات حقوق مرداد

ج ۴):

نکته: هزینه سفر و فوق العاده مسافرت شغلی طبق بند ۶ ماده ۹۱ ق.م.م از پرداخت مالیات معاف میباشند بنابراین مالیات غیر مستمر در این ماه نداریم و مالیات حقوق مهر ماه همان مالیات حقوق مستمر ماهانه به مبلغ ۸/۳۷۶/۶۶۶ ریال می باشد.

ج ۵): محاسبه حقوق دی ماه

10,000,000	$-(21000000 * 2/12)$	=	6,500,000	مزایای غیر نقدی مشمول مالیات
416,400,000	+6500000	=	422,900,000	
	42,000,000	10	4,200,000	
	58,000,000	20	11,600,000	
422,900,000	150,000,000	25	37,500,000	
	172,900,000	30	51,870,000	
			105,170,000	
			103,220,000	
			1,950,000	مالیات مزایای غیر مستمر
8,376,666	1,950,000	=	10,326,666	مالیات حقوق دی ماه

ج ۶): اسفند ماه

عیدی و پاداش آخر سال ۱/۱۲ مشمول مالیات میشود.

7,000,000	- (21000000 * 1/12)	=	5,250,000	مزایای غیر نقدی مشمول مالیات
422,900,000	+ 5250000	=	428,150,000	
	42,000,000	10	4,200,000	
	58,000,000	20	11,600,000	
428,150,000	150,000,000	25	37,500,000	
	178,150,000	30	53,445,000	
			106,745,000	
			105,170,000	
			1,575,000	مالیات مزایای غیر مستمر
8,376,666	1,575,000	=	9,951,666	مالیات حقوق اسفند ماه

نکته: علت اینکه غیر مستمرهای ماهی مختلف را به جمع درآمد مشمول مالیات مستمر سالانه اضافه میکنیم که بتوانیم مفاد ماده ۱۳۱ ق.م را اجرا نماییم که هرچه درآمد بالاتر، مالیات بیشتر ولی مالیات مضاعف دریافت نمی شود چون مالیات های قبلی از جمع مالیات های متعلقه کسر میگردد.

نکته: اگر نرخ از ۳۰٪ خارج نشود و ثابت باشد میتوانیم غیر مستمر را ضربدر ۳۰٪ نموده و حاصل را مالیات غیر مستمر لحاظ کنیم. (البته اگر در ۳۰٪ ثابت باشد).

ج ۷):

نکته: مهلت تسلیم لیست و خلاصه لیست حقوق ظرف ۳۰ روز از تاریخ تخصیص یا پرداخت می باشد.

جریمه عدم ارائه لیست یا خلاصه لیست حقوق در موعد مقرر ۲٪ حقوق و مزایای پرداختی میباشد.

جریمه عدم ارائه لیست حقوق فروردین ماه $35/700/000 * 2\% = 714/000$

جریمه عدم ارائه لیست حقوق اردیبهشت ماه $(35700000 + 6000000) * 2\% = 834/000$

جریمه عدم ارائه لیست حقوق مرداد ماه $(35700000 + 3000000) * 2\% = 774/000$

نکته: علی رقم اینکه مأموریت سفر از پرداخت معاف می باشد ولی کارفرما ملکف است لیست مربوطه را در مهلت مقرر تسلیم ادارات امور مالیاتی نماید در غیر اینصورت مشمول جریمه می گردد.

جریمه عدم ارائه لیست حقوق مهر ماه $(35700000 + 4700000) * 2\% = 808/000$

جریمه عدم ارائه لیست حقوق دی ماه $(35700000 + 1000000) * 2\% = 914/000$

جریمه عدم ارائه لیست حقوق اسفند ماه $(35700000 + 7000000) * 2\% = 854/000$

ج ۸): ماده ۱۸۹ خوانده شود

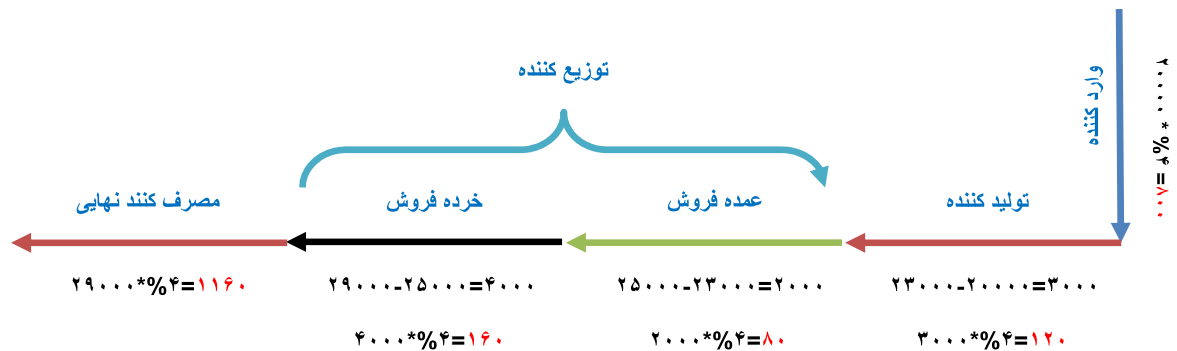
نکته: مهلت پرداخت مالیات حقوق ظرف ۳۰ روز از تاریخ تخصیص یا پرداخت.

جریمه عدم پرداخت مالیات حقوق در مهلت مقرر ۲۰٪ مالیات متعلقه خواهد بود.

۸/۳۷۶/۶۶۶	*	۲۰٪ =	۱/۶۷۵/۳۳۳	جریمه عدم پرداخت فروردین
۱۰/۱۷۶/۶۶۶	*	۲۰٪ =	۲/۰۳۵/۳۳۳	جریمه عدم پرداخت اردیبهشت
۹/۲۷۶/۶۶۶	*	۲۰٪ =	۱/۸۵۵/۳۳۳	جریمه عدم پرداخت مرداد
۸/۳۷۶/۶۶۶	*	۲۰٪ =	۱/۶۷۵/۳۳۳	جریمه عدم پرداخت مهر
۱۰/۳۲۶/۶۶۶	*	۲۰٪ =	۲/۰۶۵/۳۳۳	جریمه عدم پرداخت دی
۹/۹۵۱/۶۶۶	*	۲۰٪ =	۱/۹۹۰/۳۳۳	جریمه عدم پرداخت اسفند

مالیات بر ارزش افزوده :

(vat=value added tax) نوعی مالیات بر فروش چند مرحله ای است که خرید کالا و خدمات واسطه ای را از پرداخت مالیات معاف می کند و اثبات آن مصرف کننده نهایی است به عبارت دیگر مالیات بر ارزش افزوده یک مالیات چند مرحله ای است که در زنجیره واردات و تولید و توزیع بر اساس درصدی از ارزش افزوده کالاهای تولید شده یا خدمات ارائه شده در همان مرحله دریافت می شود ولی مالیات پرداختی در هر مرحله از زنجیره واردات ، تولید و توزیع به عنصر بعدی زنجیره انتقال می یابد و نهایتاً توسط مصرف کننده نهایی پرداخت میشود.

Vat = ۱۱۶۰ = ۸۰ + ۱۲۰ + ۱۶۰ مالیات به وارد کننده ، تولید کننده و توزیع کننده مسترد میشود.

خصوصیات مالیات بر ارزش افزوده:

۱- موجب شفاف سازی معاملات و شناسائی بخش عظیمی از اقتصاد زیر زمینی می گردد.

۲- پایه مالیاتی بسیار گسترده ای دارند چون مالیات بر پایه مصرف دریافت می شود.

- ۳- موجب هیچگونه اخذ مالیات مضاعف از کالا و خدمات نمی گردد چون مالیات آبخاری نیست.
  - ۴- محاسبه و اعمال آن در مقایسه با مالیات بر درآمد آسان می باشد.
  - ۵- سرعت وصول آن بالا و موجب حداقل اختلاف بین تشکیلات مالیاتی و مؤدیان مالیاتی می گردد.
  - ۶- منبع قابل اتکائی برای دولت و شهرداریها و دهیاری ها می باشد.
  - ۷- دوره مالیاتی آن کوتاه مدت یعنی سه ماهه بوده و مهلت تسلیم اظهارنامه ۱۵ روز بعد از پایان هر فصل میباشد.
  - ۸- مالیاتی اعتباری است به این علت که مراحل قبل از کالا و خدمات نهایی مالیات آن مسترد می شود.
  - ۹- مالیاتی خنثی است ولی مالیات های دیگر اثر توری دارند حتی مالیات بر ارزش افزوده اثرات ضد توری دارند (موضوع تحقیق)
  - ۱۰- موجب جلوگیری از پول شویی و ناچاق کالا می شوند.
  - ۱۱- موجب انقلاب مالیاتی در کشور شده و زلزله شدیدی در اقتصاد زیر زمینی ایجاد می کند.
  - ۱۲- مالیاتی عادلانه است چون بر مصرف ترین بیشترین مالیات را پرداخت می کند.
  - ۱۳- برای صادرات نرخ صفر در نظر گرفته شده است (تحقیق : تفاوت نرخ صفر و معاف در صادرات در چی است)
  - ۱۴- موجب کاهش شدید فرار مالیاتی می شود.
  - ۱۵- چون مالیات را مصرف کننده پرداخت می کند هیچ فشاری به تولید کننده وارد نمی آید.
  - ۱۶- موجب کاهش فاصله طبقاتی می شود . متاسفانه هم اکنون ۸۰٪ جامعه ۲۰٪ ثروت کشور را دارا هستند و ۲۰٪ جامعه ۸۰٪ ثروت کشور را دارا می باشند.
- نرخ مالیات بر ارزش افزوده تا پایان سال ۱۳۸۹ ۳٪ بود که ۱.۵٪ آن سهم مالیات و ۱.۵٪ آن سهم شهرداریها و دهیاریها بوده است اما از ابتداء سال ۱۳۹۰ نرخ مالیات بر ارزش افزوده به ۴٪ افزایش پیدا کرد که سهم مالیات ۲.۲٪ و سهم شهرداریها و دهیاریها ۱.۸٪ می باشد. نرخ تعیین شده در ایران جزء پائین ترین نرخ مالیاتی در جهان میباشد . نرخ میانگین ارزش افزوده در کشورهای آسیایی ۱۲٪ و نرخ میانگین در کشورهای توسعه یافته ۱۷٪ می باشد. نرخ مالیات ارزش افزوده در ایران تک نرخ است ولی در کشورهای دیگر تک نرخ ، دو نرخ و چند نرخ می باشد.

فعالیت های گسترده ای برای کالاهای اساسی نظیر برنج ، مرغ و گوشت ، نان و قند و شکر ، شیر و پنیر ، حبوبات ، روغن نباتی و همچنین معافیت های دیگری نظیر کتاب ، مطبوعات ، محصولات کشاورزی فراوری نشده ، اموال غیر

منقول (ساختمان) فرض دستباف ، انواع دارو و خدمات درمانی ، خدمات مشمول مالیات بر درآمد حقوق ، خدمات بانکی ، خدمات حمل و نقل عمومی و مسافری پیش بینی شده است.

جرایم مالیات بر ارزش افزوده :

- ۱- عدم صدور صورتحساب معادل یک برابر مالیات متعلقه.
- ۲- عدم تسلیم اظهارنامه معادل ۵۰٪ مالیات متعلقه.
- ۳- عدم ارائه دفاتر یا اسناد و مدارک حسب مورد معادل ۲۵٪ مالیات متعلقه.
- ۴- عدم ثبت نام مؤدی در مهلت مقرر معادل ۷۵٪ مالیات متعلقه.
- ۵- عدم درج صحیح قیمت در صورتحساب معادل یک برابر مابه التفاوت مالیات متعلقه.
- ۶- عدم درج و تکمیل اطلاعات صورتحساب طبق نمونه اعلام شده معادل ۲۵٪ مالیات متعلقه.
- ۷- تاخیر در پرداخت مالیات موجب تعلق جریمه ای به میزان ۲٪ در ماه نسبت به مالیات پرداخت نشده و مدت تأخیر خواهد بود.

مهم :

مثال ماده ۱۸۹ مهم است : شرایط اعطای ۵٪ جایزه خوش حسابی ماده ۱۸۹ قانون م.م را تشریح نمائید:

- ۱- اشخاص حقوقی و حقیقی موضوع بندهای الف و ب ماده ۹۵ .
- ۲- ارائه ترازنامه اظهارنامه سود و زیان در طی ۳ سال متوالی که مورد قبول مقامات مالیاتی قرار گرفته شده باشد.
- ۳- ارائه دفاتر و مدارک در طی سه سال متوالی که مورد قبول مسئولین مالیاتی ذیربط قرار گرفته شده باشد.
- ۴- مالیات هر سال در همان سال تسلیم اظهارنامه پرداخت شده باشد.
- ۵- عدم مراجعه به هیئت های حل اختلاف مالیاتی در طی ۳ سال متوالی.

مثال: در چه شرایطی در اجرای مفاد ماده ۲۳۹ ق.م.م درآمد مشمول مالیات مؤدی قطعی می گردد؟

- ۱- ظرف ۳۰ روز برگ تشخیص را تمکین نماید.
- ۲- ظرف ۳۰ روز مالیات مندرج در برگ تشخیص را پرداخت نماید.
- ۳- ظرف ۳۰ روز ترتیب پرداخت مالیات برگ تشخیص را بدهد.
- ۴- ظرف ۳۰ روز اختلاف بین خود با اداره مالیاتی را در اجرای ماده ۲۳۸ حل و فصل نماید.

۵- ظرف ۳۰ روز کتباً اعتراض ننماید.

۶- ظرف ۳۰ روز به اداره امور مالیاتی مراجعه ننماید.

در اجرای تبصره ماده ۱۹۲ قانون م.م در صورت عدم تسلیم اظهارنامه :

۱- چه اشخاصی مشمول جریمه می گردند؟

۲- جریمه متعلقه چقدر است؟

۳- آیا جرایم متعلقه قابل بخشودگی می باشد یا خیر؟

ج ۱) اشخاص حقوقی و مؤدیان بندهای الف و ب ماده ۹۵.

ج ۲) جریمه ای معادل ۴۰٪ مالیات متعلقه.

ج ۳) جریمه متعلقه غیر قابل بخشودگی می باشد.

مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی:

درآمد مشمول مالیات :

۱- درآمد مشمول مالیات از طریق رسیدگی به دفاتر قانونی

۲- درآمد مشمول مالیات از طریق ضریب مقطوع

۳- درآمد مشمول مالیات از طریق علی الرأس

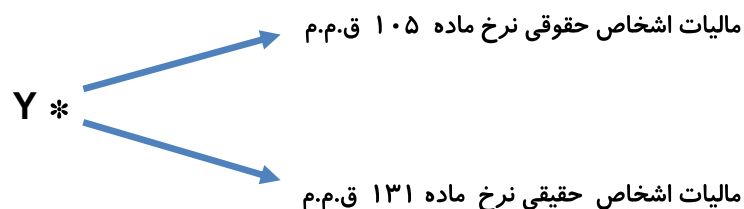
انواع درآمد مشمول مالیات

درآمد مشمول مالیات: درآمدی است که بر حسب مورد پس از کسر معافیت‌های قانونی مورد اعمال نرخ های مالیاتی قرار میگیرد.

درآمد مشمول مالیات از طریق علی الرأس: تشخیص درآمد مؤدیان مالیاتی بر مبنای قضاوت مراجع مالیاتی .

(X) درآمد مشمول مالیات از طریق علی الرأس قبل از کسر معافیت‌های قانونی = ضریب مالیاتی - قرینه مالیاتی

(Y) درآمد مشمول مالیات از طریق علی الرأس بعد از کسر معافیت‌های قانونی = معافیت‌های قانونی - X

قرائن مالیاتی : عبارتست از عوامل در هر رشته از مشاغل باتوجه به موقعیت شغل برای تشخیص درآمد مشمول مالیات بطور علی الرأس بکار می رود. از قبیل میزان تولید در کارخانجات ، فروش سالانه ، خرید سالانه ، ارزش حق واگذاری محل کسب ، درآمد ناویژه ، ....

ضرایب مالیاتی : عبارتست از ارقام مشخصه ای که حاصل ضرب آنها در قرینه مالیاتی در موارد تشخیص علی الرأس درآمد مشمول مالیات حاصل میشود.

درچه مواردی درآمد مشمول مالیات مؤدیان از طریق علی الرأس تشخیص می گردد:

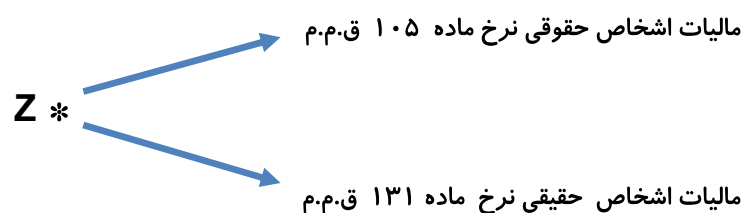
- ۱- در صورتیکه تا موعد مقرر ترانزنامه و حساب سودوزیان و یا حساب درآمد و هزینه و حساب سودوزیان حسب مورد ارائه نشده باشد.
- ۲- در صورتیکه مؤدی به درخواست کتبی اداره امور مالیاتی ذیربط از ارائه مدارک حساب یا ارائه دفاتر در محل کار خود خودداری نمایند.
- ۳- در صورتیکه دفاتر و اسناد و مدارک ابرازی برای محاسبه درآمد مشمول مالیات به نظر اداره امور مالیاتی غیر قابل رسیدگی تشخیص داده شود و یا بعلت عدم رعایت موازین قانونی با آئین نامه مربوطه مورد قبول واقع نگردد.

درآمد رسیدگی از طریق رسیدگی به دفاتر قانونی:

(X) سود (درآمد مشمول مالیات) ابرازی قبل از کسر معافیت‌های مالیاتی قانونی = (هزینه ها + استهلاکات) - سایر درآمدها + فروش

(Y) سود (درآمد مشمول مالیات) ابرازی بعد از کسر معافیت‌های مالیاتی قانونی = معافیت‌های قانونی - X

درآمد مشمول مالیات تشخیص شده از طریق رسیدگی به دفاتر قانونی = هزینه های غیر قابل قبول + Y

هزینه های قابل قبول و غیر قابل قبول کدامند :

هزینه های قابل قبول هزینه هایی هستند که در حدود متعارف متکی به مدارک بوده و منحصرأ مربوط به تحصیل درآمد موسسه در دوره مالی مربوط و با رعایت حد نصابهای مقرر باشد، این هزینه ها طبق مواد ۱۴۸ الی ۱۵۰ قانون مالیاتهای مستقیم مشخص گردیده و همچنین در مواردی که هزینه ای در قانون مالیاتهای مستقیم پیش بینی نشده باشد و یا بیش از نصاب های مقرر در قانون مزبور باشد ولی پرداخت آن به موجب قانون و یا مصوبه هیئت وزیران

صورت گیرد نیز قابل قبول می باشد در غیر اینصورت هزینه های انجام گرفته تحت عنوان هزینه های غیر قابل قبول یا هزینه های برگشتی قلمداد می گردد.

برخی از معافیت‌های مهم قانون مالیات‌های مستقیم:

- درآمد مشمول مالیات ابرازی ناشی از فعالیتهای تولیدی و معدنی از تاریخ شروع بهره برداری یا استخراج به میزان ۸۰٪ و به مدت چهار سال و در مناطق کمتر توسعه یافته به میزان ۱۰۰٪ و بمدت ۱۰ سال از مالیات موضوع ماده ۱۰۵ قانون م.م.م طبق مفاد ماده ۱۳۲ ق.م.م از پرداخت مالیات معاف می باشد.
- ۱۰۰٪ درآمد حاصل از صادرات محصولات تمام شده کالاهای صنعتی ، کشاورزی و صنایع تبدیلی و تکمیلی آن و ۵۰٪ درآمد حاصل از صادرات سایر کالاها طبق بند الف ماده ۱۴۱ ق.م.م از پرداخت مالیات معاف میباشند.
- ۱۰۰٪ درآمد کارگاه های فرش دستباف و صنایع دستی و شرکتهای تعاونی و اتحادیه های تولیدی مربوطه از پرداخت مالیات معاف می باشند.
- آن قسمت از سود ابرازی شرکتهای تعاونی و خصوصی که برای توسعه و بازسازی و نوسازی یا تکمیل واحدهای موجود صنعتی و معدنی خود یا ایجاد واحدهای جدید صنعتی یا معدنی از ۵۰٪ مالیات موضوع ماده ۱۰۵ قانون مالیاتهای مستقیم طبق مفاد ماده ۱۳۸ ق.م.م از پرداخت مالیات معاف می باشند.
- ۱۰۰٪ درآمد حاصل از کلیه فعالیتهای کشاورزی ، دامداری ، دامپروری ، پرورش ماهی ، زنبور عسل و طیور و.... طبق ماده ۸۱ ق.م.م از پرداخت مالیات معاف هستند.
- ۱۰۰٪ درآمد شرکتهای تعاونی روستائی ، عشایری ، کشاورزی ، صیادان ، کارگری ، کارمندی ، دانشجویان ، دانش آموزان و اتحادیه های آنها از پرداخت مالیات معاف می باشند.
- سود و جوایز متعلق به اوراق مشارکت طبق ماده ۱۴۵ قانون م.م.م از پرداخت مالیات معاف می باشند.

نکته:

سال مالی: طبق اساسنامه شخصیت حقوقی مشخص می شود.

سال مالیاتی: از ابتدای فروردین ماه هر سال شروع و به انتهای اسفند ماه همان سال ختم می شود.

سال شمسی: از ابتدای فروردین ماه هر سال شروع و به انتهای اسفند ماه همان سال ختم می شود.

مهلت انقضای تسلیم ترازنامه و سودوزیان تا ۴ ماه پس از سال مالی	مهلت انقضای تسلیم اظهارنامه تا ۴ ماه پس از سال مالی	سال مالی	سال مالی
۹۰/۱/۳۱	۹۰/۱/۳۱	سال مالی ≠ سال مالیاتی = سال شمسی	۸۸/۱۰/۱
۸۶/۴/۳۱	۸۶/۴/۳۱	سال مالی = سال مالیاتی = سال شمسی	۸۵/۱۲/۲۹
۹۱/۹/۳۰	۹۱/۹/۳۰	سال مالی = سال مالیاتی = سال شمسی	۹۰/۶/۱

مسئله: شرکت سهیل سهامی عام در سال ۱۳۸۵ مبلغ ۲.۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال درآمد مشمول مالیات ابراز نموده است شرکت اظهارنامه، ترازنامه و حساب سودوزیان خود را در مهلت قانونی تسلیم نموده است مطلوبست:

۱- مهلت انقضای تسلیم اظهارنامه شرکت چه تاریخی است.

۲- مهلت انقضای تسلیم ترازنامه و حساب سودوزیان شرکت چه تاریخ میباشد

۳- مالیات شرکت را محاسبه نمایید.

۴- در صورتیکه شرکت در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده باشد مالیات شرکت را محاسبه نمایید.

ج ۱) تا چهار ماه پس از پایان سال مالی است ۸۶/۴/۳۱

ج ۲) تا چهار ماه پس از پایان سال مالی است ۸۶/۴/۳۱

ج ۳)

سود (درآمد مشمول مالیات ابرازی) = (استهلاکات + هزینه ها) - (سایر درآمدها + فروش)

$$? + ? - ? + ? = ۲.۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰ \text{ ریال}$$

مالیات ابرازی ۵۵۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال = (نرخ ماده ۱۰۵ ق.م.م) ۲۵٪ * ۲.۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰

ج ۴) نکته: ۱۰٪ مالیات شرکتهائی که در بورس معامله می شوند از پرداخت مالیات معاف می باشند

$$۱۰٪ \text{ بخشودگی بورس} = ۵۵۰.۰۰۰.۰۰۰ \text{ ریال} = ۱۰٪ * ۵۵۰.۰۰۰.۰۰۰$$

مالیات ابرازی پس از بخشودگی بورس ۴۹۵.۰۰۰.۰۰۰ = ۵۵۰.۰۰۰.۰۰۰ - ۲.۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰

$$۲۲.۵٪ = ۴۹۵.۰۰۰.۰۰۰ \text{ ریال} = ۲۲.۵٪ * ۲.۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰$$

$$۲۲.۵٪ - ۲.۵٪ = ۲۰٪$$

مسئله: شرکت ستاره سهامی عام مبلغ ۴.۳۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال سود (درآمد مشمول مالیات) ابراز نموده است شرکت اظهارنامه، ترازنامه و حساب سودوزیان خود را در مهلت قانونی ارائه نموده است. مامورین مالیاتی پس از بررسی

اسناد و مدارک و دفاتر قانونی شرکت مبلغ ۱.۶۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال از هزینه های شرکت را غیر قبول تشخیص داده و برگشت دادند. سال مالی شرکت از تاریخ ۱۳۸۴/۷/۱ الی ۱۳۸۵/۶/۳۱ میباشد. مطلوبست:

- ۱- مهلت انقضای تسلیم اظهارنامه شرکت چه تاریخی است.
- ۲- مهلت انقضای تسلیم ترازنامه و حساب و سودوزیان شرکت چه تاریخی می باشد.
- ۳- مالیات ابرازی شرکت را محاسبه نمائید.
- ۴- درآمد مشمول مالیات و مالیات تشخیص شده شرکت را از طریق رسیدگی به دفاتر قانونی محاسبه نمائید.
- ۵- در صورتیکه شرکت در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده باشد مالیات ابرازی شرکت را محاسبه نمائید.
- ۶- در صورتیکه شرکت در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده باشد مالیات تشخیص شده شرکت را محاسبه نمائید.

ج ۲) ۱۳۸۵/۱۰/۳۰	ج ۱) ۱۳۸۵/۱۰/۳۰
ریال ۴.۳۰۰.۰۰۰.۰۰۰ * ۲۵٪ =	ریال ۱.۰۷۵.۰۰۰.۰۰۰
(۴.۳۰۰.۰۰۰.۰۰۰ + ۱.۶۰۰.۰۰۰.۰۰۰) * ۲۵٪ =	ریال ۱.۴۷۵.۰۰۰.۰۰۰
ریال ۴.۳۰۰.۰۰۰.۰۰۰ * ۲۲.۵٪ =	ریال ۹۶۷.۵۰۰.۰۰۰
(۴.۳۰۰.۰۰۰.۰۰۰ + ۱.۶۰۰.۰۰۰.۰۰۰) * ۲۲.۵٪ =	ریال ۱.۳۲۷.۵۰۰.۰۰۰

مسئله: شرکت آلفا سهامی عام در سال (۸۶/۶/۱) الی (۸۷/۵/۳۱) مبلغ ۱.۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال درآمد حاصل از فعالیتهای تولیدی، خدماتی و بازرگانی (معافیت ندارد) و مبلغ ۶۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال درآمد حاصل از فعالیت تولیدی ماده ۱۳۲ ق.م.م. داشته است.

شرکت اظهارنامه، ترازنامه و حساب سودوزیان خود را در مهلت قانونی تسلیم نموده است. هزینه های شرکت در ارتباط با فعالیتهای تولیدی، خدماتی، بازرگانی ۱.۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال و هزینه های مربوط به فعالیت ماده ۱۳۲ مبلغ ۵۵۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال می باشد.

مامورین مالیاتی پس از بررسی اسناد و مدارک شرکت به ترتیب مبلغ ۵۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال و ۳۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال از هزینه های تولیدی و خدماتی و بازرگانی و نیز فعالیت ماده ۱۳۲ ق.م.م. را برگشت داده اند.

مطلوبست:

- ۱- مهلت انقضای تسلیم اظهارنامه چه تاریخی است. **تا تاریخ ۸۷/۹/۳۰**
- ۲- مهلت انقضای تسلیم ترازنامه و حساب سودوزیان شرکت چه تاریخی می باشد. **تا تاریخ ۸۷/۹/۳۰**

۳- در صورتیکه شرکت در منطقه توسعه یافته باشد درآمد مشمول مالیات و مالیات شرکت را از طریق رسیدگی به دفاتر قانونی محاسبه نمائید.

۴- در صورتیکه شرکت در منطقه کمتر توسعه یافته باشد درآمد مشمول مالیات و مالیات شرکت را از طریق رسیدگی به دفاتر قانونی محاسبه نمائید

۵- در صورتیکه شرکت از تسلیم اظهارنامه ترازنامه و حساب سودوزیان در مهلت قانونی خودداری نماید و فروش و درآمد تشخیص شده توسط مأموران مالیاتی به ترتیب برای فعالیتهای تولیدی بازرگانی و خدماتی و نیز فعالیت تولیدی ماده ۱۳۲ ق.م.م به ترتیب مبلغ ۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال و ۶۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال و ۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال و ۷۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال و همچنین ضرایب مالیاتی فعالیتهای تولیدی بازرگانی، خدماتی و فعالیت ماده ۱۳۲ ق.م.م به ترتیب ۱۸٪ و ۲۲٪، ۲۵٪ و ۱۹٪ باشد درآمد مشمول مالیات و مالیات شرکت را از طریق علی الرأس محاسبه نمائید.

۶- در صورتیکه شرکت در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده باشد مالیات شرکت را از طریق رسیدگی به دفاتر قانونی و رسیدگی علی الرأس محاسبه نمائید.

۷- جریمه عدم تسلیم اظهارنامه را محاسبه نمائید.

۸- جریمه عدم تسلیم ترازنامه و حساب سودوزیان را محاسبه نمائید.

۹- در صورتیکه شرکت دفاتر قانونی ارائه ننماید جریمه آن را محاسبه نمائید.

۱۰- در صورتیکه دفاتر قانونی شرکت توسط هیئت بند ۳ ماده ۹۷ ق.م.م مردود گردد جریمه آنرا محاسبه نمائید.

۱۱- کدام یک از جرائم متعلقه قابل بخشودگی بوده و کدامیک غیر قابل بخشودگی می باشد.

ج ۳) سود درآمد مشمول مالیات ابرازی فعالیتهای غیرمعاف $۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰ = ۱.۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰ - ۱.۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰$

درآمد مالیات تشخیص شده $۱۵۰.۰۰۰.۰۰۰ = ۵۰.۰۰۰.۰۰۰$ (هزینه های غیر قابل قبول) $+ ۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰$

درآمد مشمول مالیات (سود) ابرازی ماده ۱۳۲ $۵۰.۰۰۰.۰۰۰ = ۵۵۰.۰۰۰.۰۰۰ - ۶۰۰.۰۰۰.۰۰۰$

۸۰٪ معافیت ماده ۱۳۲ (منطقه توسعه یافته) $۴۰.۰۰۰.۰۰۰ = ۵۰.۰۰۰.۰۰۰ * ۸۰\%$

مانده درآمد مشمول مالیات ابرازی $۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰ = ۴۰.۰۰۰.۰۰۰ - ۵۰.۰۰۰.۰۰۰$

درآمد مشمول مالیات تشخیص شده از رسیدگی $۴۰.۰۰۰.۰۰۰ = ۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰ + ۳۰.۰۰۰.۰۰۰$

جمع درآمد مشمول مالیات تشخیص شده $۱۹۰.۰۰۰.۰۰۰ = ۴۰.۰۰۰.۰۰۰ + ۱۵۰.۰۰۰.۰۰۰$

مالیات تشخیص شده $۴۷.۵۰۰.۰۰۰ = ۲۵\%$ (نرخ ماده ۱۰۵ ق.م.م) $* ۱۹۰.۰۰۰.۰۰۰$

ج ۴)

سود درآمد مشمول مالیات ابرازی فعالیتهای غیرمعاف $۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰ = ۱.۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰ - ۱.۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰$

درآمد مالیات تشخیص شده $۱۵۰.۰۰۰.۰۰۰ = ۵۰.۰۰۰.۰۰۰$ (هزینه های غیر قابل قبول) $+ ۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰$

درآمد مشمول مالیات (سود) ابرازی ماده ۱۳۲ $۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰ = ۵۵۰.۰۰۰.۰۰۰ - ۶۰۰.۰۰۰.۰۰۰$
 ۱۰۰٪ معافیت ماده ۱۳۲ (منطقه کمتر توسعه یافته) $۵۰.۰۰۰.۰۰۰ = ۵۰.۰۰۰.۰۰۰ * ۱۰۰٪$
 مانده درآمد مشمول مالیات ابرازی (صفر) $۵۰.۰۰۰.۰۰۰ - ۵۰.۰۰۰.۰۰۰ =$
 درآمد مشمول مالیات تشخیص شده از رسیدگی $۳۰.۰۰۰.۰۰۰ = ۳۰.۰۰۰.۰۰۰ + ۰ (صفر)$
 جمع درآمد مشمول مالیات تشخیص شده $۱۸۰.۰۰۰.۰۰۰ = ۱۵۰.۰۰۰.۰۰۰ + ۳۰.۰۰۰.۰۰۰$
 مالیات تشخیص شده $۴۷.۵۰۰.۰۰۰ = ۱۹۰.۰۰۰.۰۰۰ * ۲۵٪$ (نرخ ماده ۱۰۵ ق.م.م)
 مالیات تشخیص شده $۴۵.۰۰۰.۰۰۰ = ۱۸۰.۰۰۰.۰۰۰ * ۲۵٪$ (نرخ ماده ۱۰۵ ق.م.م)

ج بند ۵)

درآمد مشمول مالیات تشخیص شده از طریق علی الرأس = ضریب مالیاتی * قرینه مالیاتی
 درآمد مشمول مالیات تشخیص تولید (غیر معاف) از طریق علی الرأس $۱۸۰.۰۰۰.۰۰۰ = ۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ * ۱۸٪$
 درآمد مشمول مالیات تشخیص بازرگانی (غیر معاف) از طریق علی الرأس $۱۳۲.۰۰۰.۰۰۰ = ۶۰۰.۰۰۰.۰۰۰ * ۲۲٪$
 درآمد مشمول مالیات تشخیص خدماتی (غیر معاف) از طریق علی الرأس $۵۰.۰۰۰.۰۰۰ = ۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰ * ۲۵٪$
 درآمد مشمول مالیات تشخیص شده ماده ۱۳۲ ق.م.م از طریق علی الرأس $۱۳۳.۰۰۰.۰۰۰ = ۷۰۰.۰۰۰.۰۰۰ * ۱۹٪$

نکته: عدم تسلیم اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان در دوره معافیت موجب عدم استفاده از معافیت مقرر در سال مربوط خواهد شد.

جمع درآمد مشمول مالیات تشخیص شده از طریق علی الرأس $۴۹۵.۰۰۰.۰۰۰ = ۱۸۰.۰۰۰.۰۰۰ + ۱۳۲.۰۰۰.۰۰۰ + ۵۰.۰۰۰.۰۰۰ + ۱۳۳.۰۰۰.۰۰۰$

مالیات تشخیص شده از طریق علی الرأس $۱۲۳.۷۵۰.۰۰۰ = ۴۹۵.۰۰۰.۰۰۰ * ۲۵٪$ (نرخ ماده ۱۰۵ ق.م.م)

ج بند ۶)

مالیات پس از اعمال معافیت بورس $۴۲.۷۵۰.۰۰۰ = ۴۷.۵۰۰.۰۰۰ * ۹۰٪$ (منطقه توسعه یافته)

مالیات پس از اعمال معافیت بورس $۴۰.۵۰۰.۰۰۰ = ۴۵.۰۰۰.۰۰۰ * ۹۰٪$ (منطقه کمتر توسعه یافته)

مالیات پس از اعمال معافیت بورس $۱۱۱.۳۷۵.۰۰۰ = ۱۲۳.۷۵۰.۰۰۰ * ۹۰٪$ (علی الرأس)

ج بند ۷)

نکته: عدم تسلیم اظهارنامه در مهلت مقرر موجب جریمه ای معادل ۴۰٪ مالیات متعلقه خواهد بود.

جریمه عدم تسلیم اظهارنامه (قبل از معافیت بورس) $۴۹.۵۰۰.۰۰۰ = ۱۲۳.۷۵۰.۰۰۰ * ۴۰٪$

جریمه عدم تسلیم اظهارنامه (بعد از معافیت بورس) $۴۴.۵۵۰.۰۰۰ = ۱۱۱.۳۷۵.۰۰۰ * ۴۰٪$

ج بند ۸)

نکته : عدم تسلیم ترازنامه و حساب سودوزیان در موعد مقرر موجب جریمه ای معادل ۲۰٪ مالیات متعلقه خواهد بود.

جریمه عدم تسلیم ترازنامه و سودوزیان (قبل از معافیت بورس) $۱۲۳.۷۵۰.۰۰۰ * ۲۰\% = ۲۴.۷۵۰.۰۰۰$

جریمه عدم تسلیم ترازنامه و سودوزیان (بعد از معافیت بورس) $۱۱۱.۳۷۵.۰۰۰ * ۲۰\% = ۲۲.۲۷۵.۰۰۰$

ج بند ۹)

نکته : عدم ارائه دفاتر قانونی موجب تعلق جریمه ای معادل ۲۰٪ مالیات متعلقه خواهد بود.

جریمه عدم ارائه دفاتر قانونی (قبل از معافیت بورس) $۱۲۳.۷۵۰.۰۰۰ * ۲۰\% = ۲۴.۷۵۰.۰۰۰$

جریمه عدم ارائه دفاتر قانونی (بعد از معافیت بورس) $۱۱۱.۳۷۵.۰۰۰ * ۲۰\% = ۲۲.۲۷۵.۰۰۰$

ج بند ۱۰)

نکته : جریمه رد دفاتر قانونی موجب تعلق جریمه ای معادل ۱۰٪ مالیات متعلقه خواهد بود.

جریمه رد دفاتر قانونی (قبل از معافیت بورس) $۱۲۳.۷۵۰.۰۰۰ * ۱۰\% = ۱۲.۳۷۵.۰۰۰$

جریمه رد دفاتر قانونی (بعد از معافیت بورس) $۱۱۱.۳۷۵.۰۰۰ * ۱۰\% = ۱۱.۱۳۷.۵۰۰$

ج بند ۱۱)

نکته : جریمه عدم تسلیم اظهارنامه غیر قابل بخشودگی و بقیه جرایم مذکور قابل بخشودگی می باشد.

مستند: شرکت مهیا سهامی عام در سال ۱۳۸۴ مبلغ ۲.۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال زیان ابراز نموده و اظهارنامه ، ترازنامه و حساب سودوزیان خود را در مهلت قانونی تسلیم نموده است. مأمورین مالیاتی پس از بررسی دفاتر قانونی و اسناد و مدارک شرکت مبلغ ۱.۸۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال از هزینه های شرکت را غیر قابل قبول تشخیص داده و برگشت دادند. مطلوبست :

۱- مهلت انقضای تسلیم اظهارنامه شرکت چه تاریخی است. (۸۵/۴/۳۱)

۲- مهلت انقضای تسلیم حساب سودوزیان و ترازنامه شرکت چه تاریخی است. (۸۵/۴/۳۱)

۳- محاسبه زیان مورد قبول شرکت از طریق رسیدگی به دفاتر قانونی.

از طریق رسیدگی به دفاتر قانونی   زیان ابرازی سال ۸۴   هزینه های غیر قابل قبول

زیان مورد قبول (۴۰۰.۰۰۰.۰۰۰) = ۲.۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰ - ۱.۸۰۰.۰۰۰.۰۰۰

شرکت یادشده در سال ۱۳۸۵ مبلغ ۱.۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال زیان ابراز نموده و زیان ابرازی مورد قبول مأمورین مالیاتی قرار گرفته است شرکت اظهارنامه ترازنامه و حساب سودزیان خود را در مهلت قانونی تسلیم نموده است. مطلوبست : محاسبه زیان مورد قبول و انباشته شرکت از طریق رسیدگی به دفاتر قانونی.

$$\begin{array}{r} \text{زیان سال ۸۵} \\ ۱.۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰ \end{array} + \begin{array}{r} \text{زیان مورد قبول سال ۸۴} \\ ۴۰۰.۰۰۰.۰۰۰ \end{array} = \begin{array}{r} \text{زیان سنواتی (انباشته)} \\ (۱.۹۰۰.۰۰۰.۰۰۰) \end{array}$$

شرکت یادشده در سال ۱۳۸۶ مبلغ ۱.۸۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال درآمد مشمول مالیات ابراز نموده و اظهارنامه و ترازنامه و حساب سودزیان خود را در موعد قانونی ارائه نموده است. مطلوبست محاسبه درآمد مشمول مالیات و مالیات تشخیص شده با زیان مورد قبول سنواتی از طریق رسیدگی به دفاتر قانونی.

$$\begin{array}{r} \text{درآمد مشمول مالیاتی ۸۶} \\ ۱.۸۰۰.۰۰۰.۰۰۰ \end{array} - \begin{array}{r} \text{مانده زیان سنواتی} \\ (۱.۹۰۰.۰۰۰.۰۰۰) \end{array} = \begin{array}{r} \text{مانده زیان سنواتی (انباشته)} \\ (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) \end{array}$$

شرکت همیا در سال ۱۳۸۷ مبلغ ۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال درآمد مشمول مالیات ابراز نموده است و اظهارنامه و حساب سودزیان خود را در موعد مقرر تسلیم نموده است. مأمورین مالیاتی پس از بررسی دفاتر قانونی و اسناد و مدارک شرکت مبلغ ۲۵۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال از هزینه های شرکت را غیر قابل قبول تشخیص داده و برگشت داده اند مطلوبست :

۱- محاسبه مالیات ابرازی

۲- محاسبه درآمد مشمول مالیات تشخیص شده از طریق رسیدگی به دفاتر قانونی

۳- در صورتیکه شرکت در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده باشد محاسبه مالیات تشخیص

۴- محاسبه مالیات ابرازی بعد از اعمال معافیت در بورس.

$$\text{ج ۱) } ۱۲.۵۰۰.۰۰۰ = ۲۵\% * ۵۰.۰۰۰.۰۰۰$$

$$\text{ج ۲) } ۳۰۰.۰۰۰.۰۰۰ = ۲۵۰.۰۰۰.۰۰۰ + ۵۰.۰۰۰.۰۰۰$$

$$۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰ = (\text{زیان سنواتی}) - ۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰ - ۳۰۰.۰۰۰.۰۰۰$$

		۵۰۰۰۰۰۰۰	*	%۲۵	=	۵۰۰۰۰۰۰۰	
راه اول	}	۵۰۰۰۰۰۰۰	*	%۱۰	=	۵۰۰۰۰۰۰۰	(۳ ج)
		۵۰۰۰۰۰۰۰	-	۵۰۰۰۰۰۰۰	=	۴۵۰۰۰۰۰۰	
		راه دوم	۵۰۰۰۰۰۰۰	*	%۹۰	=	۴۵۰۰۰۰۰۰
	راه سوم	۲۰۰۰۰۰۰۰۰	*	%۲۲.۵	=	۴۵۰۰۰۰۰۰	
راه اول	}	۱۲.۵۰۰۰۰۰۰	*	%۱۰	=	۱.۲۵۰۰۰۰۰	(۴ ج)
		۱۲.۵۰۰۰۰۰۰	-	۱.۲۵۰۰۰۰۰	=	۱۱.۲۵۰۰۰۰۰	
		راه دوم	۱۲.۵۰۰۰۰۰۰	*	%۹۰	=	۱۱.۲۵۰۰۰۰۰
	راه سوم	۵۰۰۰۰۰۰۰۰	*	%۲۲.۵	=	۱۱.۲۵۰۰۰۰۰	

قانون مالیاتهای مستقیم

باب اول - اشخاص مشمول مالیات

ماده ۱- اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیات می باشند:

۱- کلیه مالکین اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی نسبت به اموال یا املاک خود واقع در ایران طبق مقررات باب دوم.

۲- هر شخص حقیقی ایرانی مقیم ایران نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می نماید.

۳- هر شخص حقیقی ایرانی مقیم خارج از ایران نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران تحصیل می کند.

۴- هر شخص حقوقی ایرانی نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می نماید.

۵- هر شخص غیر ایرانی (اعم از حقیقی یا حقوقی) نسبت به درآمدهایی که در ایران تحصیل می کند و همچنین نسبت به درآمدهایی که بابت واگذاری امتیازات یا سایر حقوق خود و یا دادن تعلیمات و کمک های فنی و یا واگذاری فیلم های سینمایی (که به عنوان بها یا حق نمایش یا هر عنوان دیگر عاید آن ها می گردد) از ایران تحصیل می کند.

ماده ۲- اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیات های موضوع این قانون نیستند:

۱- وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی

۲- دستگاه هایی که بودجه آن ها به وسیله دولت تأمین می شود.

۳- شهرداری ها

تبصره ۱- شرکت هایی که تمام یا قسمتی از سرمایه آن ها متعلق به اشخاص و مؤسسه های مذکور در بندهای فوق باشد، سهم درآمد یا سود آن ها مشمول حکم این ماده نخواهد بود. حکم این تبصره مانع استفاده شرکت های مزبور از فعالیت های مقرر در این قانون، حسب مورد، نیست.

تبصره ۲- درآمدهای حاصل از فعالیت های اقتصادی از قبیل فعالیت های صنعتی، معدنی، تجاری، خدماتی و سایر فعالیت های تولیدی برای اشخاص موضوع این ماده، که به نحوی غیر از طریق شرکت نیز تحصیل می شود، در هر مورد به طور جداگانه به نرخ مذکور در ماده (۱۰۵) این قانون مشمول مالیات خواهد بود. مسئولان اداره امور در این

گونه موارد نسبت به سهم فعالیت مذکور مکلف به انجام دادن تکالیف مزبور طبق مقررات این قانون خواهند بود. در غیر این صورت نسبت به پرداخت مالیات متعلق با مؤدی مسئولیت تضامنی خواهند داشت.

تبصره ۳- معافیت مالیاتی این ماده برای مواردی که از طرف حضرت امام خمینی (ره) یا مقام معظم رهبری دارای مجوز می باشند براساس نظر مقام معظم رهبری است.

فصل چهارم - مالیات بر ارث

ماده ۱۷- هرگاه در نتیجه فوت شخصی اعم از فوت واقعی یا فرضی اموالی از متوفی باقی بماند به شرح زیر مشمول مالیات است:

۱ - در صورتی که متوفی یا وارث یا هر دو ایرانی مقیم ایران باشند نسبت به سهم الارث هر یک از وارث از اموال مشمول مالیات بر ارث موضوع ماده ۱۹ این قانون واقع در ایران یا در خارج از ایران پس از کسر مالیات بر ارثی که بابت آن قسمت از اموال واقع در خارج از ایران به دولت محلی که مال در آن واقع گردیده پرداخت شده است به نرخ مذکور در ماده ۲۰ این قانون.

۲ - در صورتی که متوفی و وارث هر دو ایرانی مقیم خارج از ایران باشند سهم الارث هر یک از وارث از اموال و حقوق مالی متوفی که در ایران موجود است به نرخ مذکور در ماده ۲۰ این قانون و نسبت به آن قسمت که در خارج از ایران وجود دارد پس از کسر مالیات بر ارثی که از آن بابت به دولت محل وقوع مال پرداخت شده است به نرخ بیست و پنج درصد.

۳- در مورد اتباع خارجی و سایر موارد نسبت به آن قسمت از اموال و حقوق مالی متوفی که در ایران موجود است کلاً مشمول مالیات به نرخ مذکور در ماده ۲۰ این قانون برای وارث طبقه دوم.

ماده ۱۸- وارث از نظر این قانون به سه طبقه تقسیم می شوند:

۱ - وارث طبقه اول که عبارتند از: پدر، مادر، زن، شوهر، اولاد و اولاد اولاد

۲ - وارث طبقه دوم که عبارتند از: اجداد، برادر، خواهر و اولاد آنها

۳ - وارث طبقه سوم که عبارتند از: عمو، عمه، دائی، خاله و اولاد آنها

ماده ۱۹- اموال مشمول مالیات بر ارث عبارت است از: کلیه ماترک متوفی واقع در ایران و یا خارج از ایران اعم از منقول و غیر منقول و مطالبات قابل وصول و حقوق مالی پس از کسر هزینه کفن و دفن در حدود عرف و عادت و واجبات مالی و عبادی در حدود قواعد شرعی و دیون محقق متوفی.

تبصره- بدهی که متوفی به وراث خود دارد در صورتی که مستند به مدارک قانونی بوده و اصالت آن مورد تأیید هیأت حل اختلاف مالیاتی قرار گیرد قابل کسر از ماترک خواهد بود. در مورد مهریه و نفقه ایام عده تأیید هیأت مذکور لازم نیست و در مورد وراث طبقه دوم و سوم کسر دیون منوط به آن است که متوفی تا تاریخ فوت خود دارای وراث از طبقه ماقبل حسب مورد بوده است.

ماده ۲۰- نرخ مالیات بر ارث نسبت به سهم الارث به شرح زیر است:

جدول حذف شد

از سهم الارث هر یک از وراث طبقه اول مبلغ سی میلیون (۳۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به عنوان معافیت کسر و مازاد به نرخ های مذکور مشمول مالیات می باشد. معافیت مذکور برای هر یک از وراث طبقه اول که کمتر از بیست سال سن داشته یا محجور یا معلول و یا از کار افتاده باشند مبلغ پنجاه میلیون (۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال خواهد بود.

تبصره های ۱ تا ۳ حذف شده است.

ماده ۲۴- اموال زیر از شمول مالیات این فصل خارج است:

۱ - وجوه بازنشستگی و وظیفه و پس انداز خدمت و مزایای پایان خدمت، مطالبات مربوط به خسارت اخراج، بازخرید خدمت و مرخصی استحقاقی استفاده نشده و بیمه های اجتماعی و نیز وجوه پرداختی توسط مؤسسات بیمه یا بیمه گزار و یا کارفرما از قبیل بیمه عمر، خسارت فوت و همچنین دیه و مانند آن ها حسب مورد که یک جا و یا بطور مستمر به ورثه متوفی پرداخت می گردد.

۴ - هشتاد درصد اوراق مشارکت و سپرده های متوفی نزد بانک های ایرانی و شعب آن ها در خارج از کشور و مؤسسه های اعتباری غیر بانکی مجاز، همچنین پنجاه درصد ارزش سهام متوفی در شرکت هایی که سهام آن ها طبق قانون مزبور در بورس پذیرفته شده باشد و چهل درصد ارزش سهام شرکت متوفی در سایر شرکت ها و نیز چهل درصد ارزش خالص دارایی متوفی در واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی.

ماده ۲۶- وراث (منفرداً یا مجتمعاً) یا ولی یا امین یا قیم یا نماینده قانونی آن ها مکلف اند ظرف شش ماه از تاریخ فوت متوفی اظهارنامه ای روی نمونه مخصوصی که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می شود حاوی

کلیه اقلام ما ترک با تعیین بهای زمان فوت و تصریح مطالبات و بدهی هایی که طبق مقررات این فصل قابل احتساب هستند به ضمیمه مدارک زیر به اداره امور مالیاتی صلاحیت دار تسلیم و رسید دریافت دارند.

۱- رونوشت یا تصویر گواهی شده اسناد مربوط به بدهی و مطالبات متوفی.

۲- رونوشت یا تصویر گواهی شده کلیه اوراقی که مثبت حق مالکیت متوفی نسبت به اموال و حقوق مالی است.

۳- در صورتی که اظهارنامه از طرف وکیل یا قیم یا ولی داده شود رونوشت یا تصویر گواهی شده وکالت نامه یا قیم نامه.

۴- رونوشت یا تصویر گواهی شده آخرین وصیت نامه متوفی اگر وصیت نامه موجود باشد.

تبصره - تسلیم اظهارنامه با مشخصات مذکور از طرف یکی از وراث، سلب تکلیف سایر ورثه می گردد.

ماده ۲۸- مشمولین مالیات بر ارث مکلف اند مالیات متعلق را بر اساس اظهارنامه تا سه ماه پس از انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه به رسم علی الحساب پرداخت و رسید دریافت دارند.

تبصره - اداره امور مالیاتی مربوط مکلف است پس از رسیدگی و قطعی شدن مالیات و پرداخت آن مفاصا حساب مالیات را حداکثر ظرف مهلت یک هفته طبق مقررات این قانون صادر و به ذینفع تسلیم نماید.

ماده ۳۲- مأخذ ارزیابی املاک اعم از عرصه یا اعیان، ارزش معاملاتی ملک با رعایت تبصره (۱) ماده (۵۹) این قانون در زمان فوت بوده و مأخذ ارزیابی سایر اموال و حقوق مالی متوفی، ارزش آن ها در تاریخ فوت خواهد بود.

تبصره ۱ - اثاث البیت محل سکونت از نظر مالیاتی جزو ماترک متوفی محسوب نخواهد شد.

فصل دوم - مالیات بردرآمد کشاورزی

ماده ۸۱ - درآمد حاصل از کلیه فعالیت های کشاورزی، دامپروری، دامداری، پرورش ماهی و زنبور عسل و پرورش طیور، صیادی و ماهیگیری، نوغان داری، احیای مراتع و جنگلها، باغات اشجار از هر قبیل و نخیلات از پرداخت مالیات معاف می باشد.

دولت مکلف است مطالعات و بررسی های لازم را در زمینه کلیه فعالیت های کشاورزی و آن رشته از فعالیت های مزبور که ادامه معافیت آن ها ضرورت داشته باشد معمول و لایحه مربوط را حداکثر تا آخر برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

فصل سوم - مالیات بردرآمد حقوق

ماده ۸۲ - درآمدی که شخص حقیقی در خدمت شخص دیگر (اعم از حقیقی یا حقوقی) در قبال تسلیم نیروی کار خود بابت اشتغال در ایران برحسب مدت یا کار انجام یافته به طور نقد یا غیرنقد تحصیل می کند مشمول مالیات بر درآمد حقوق است.

تبصره - درآمد حقوقی که در مدت مأموریت خارج از کشور (از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران یا اشخاص مقیم ایران) از منابع ایرانی عاید شخص می شود مشمول مالیات بر درآمد حقوق می باشد.

ماده ۸۳ - درآمد مشمول مالیات حقوق عبارت است از:

حقوق (مقرری یا مزد، یا حقوق اصلی) و مزایای مربوط به شغل اعم از مستمر و یا غیر مستمر قبل از وضع کسور و پس از کسر معافیت های مقرر در این قانون.

تبصره - درآمد غیر نقدی مشمول مالیات حقوق به شرح زیر تقویم و محاسبه می شود:

الف - مسکن با اثاثیه معادل ۲۵ درصد و بدون اثاثیه ۲۰ درصد حقوق و مزایای مستمری نقدی (به استثنای مزایای نقدی معاف موضوع ماده ۹۱ این قانون) در ماه پس از وضع وجوهی که از این بابت از حقوق کارمند کسر می شود.

ب - اتومبیل اختصاصی با راننده معادل ۱۰ درصد و بدون راننده معادل ۵ درصد حقوق و مزایای مستمر نقدی (به استثنای مزایای نقدی معاف موضوع ماده ۹۱ این قانون) در ماه پس از کسرو وجوهی که از این بابت از حقوق کارمند کسر می شود.

ج - سایر مزایای غیر نقدی معادل قیمت تمام شده برای پرداخت کننده حقوق.

ماده ۸۴ - تامیزان یکمصد و پنجاه برابر حداقل حقوق مبنای جدول حقوق موضوع ماده (۱) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت - مصوب ۱۳۷۰ - درآمد سالانه مشمول مالیات حقوق کلیه حقوق بگیران از جمله کارگران مشمول قانون کار، از یک یا چند منبع از پرداخت مالیات معاف می شود.

تبصره - میزان معافیت موضوع این ماده در مورد کارکنانی که حقوق آن ها توسط وزارتخانه ها و سازمان ها و مؤسسات و شرکت های دولتی و شهرداری ها و یا از محل اعتبارات دولتی پرداخت می گردد در صورت داشتن افراد تحت تکفل به هشتصد و چهل هزار ریال افزایش می یابد.

ماده ۸۵ - نرخ مالیات بر درآمد حقوق در مورد کارکنان مشمول قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳ شهریور ۱۳۷۰ پس از کسر معافیت های مقرر در این قانون به نرخ مقطوع ده درصد (۱۰٪) و در مورد سایر حقوق بگیران نیز پس از کسر معافیت های مقرر در این قانون تا مبلغ چهل و دو میلیون (۴۲.۰۰۰.۰۰۰) ریال به

نرخ ده درصد (۱۰٪) و نسبت به مازاد آن به نرخ های مقرر در ماده (۱۳۱) این قانون خواهد بود.

ماده ۸۶ - پرداخت کنندگان حقوق هنگام هر پرداخت یا تخصیص آن مکلف اند مالیات متعلق را طبق مقررات ماده (۸۵) این قانون محاسبه و کسر و ظرف سی روز ضمن تسلیم فهرستی متضمن نام و نشانی دریافت کنندگان حقوق و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل پرداخت و در ماه های بعد فقط تغییرات را صورت دهند.

تبصره - پرداخت هایی که از طرف غیر از پرداخت کنندگان مقرری مزد حقوق اصلی به عمل می آید پرداخت کنندگان این قبیل وجوه مکلف اند هنگام هر پرداخت مالیات متعلق را بدون رعایت معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون به نرخ های مقرر در ماده (۸۵) این قانون محاسبه و کسر و ظرف سی روز با صورتی حاوی نام و نشانی دریافت کنندگان و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل پرداخت کنند.

ماده ۸۷ - اضافه پرداختی بابت مالیات بردرآمد حقوق طبق مقررات این قانون مسترد خواهد شد مشروط بر این که بعد از انقضای تیرماه سال بعد تا آخر آن سال با درخواست کتبی حقوق بگیر از اداره امور مالیاتی محل سکونت مورد مطالبه قرار گیرد.

اداره امور مالیاتی مذکور موظف است ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم درخواست رسیدگی های لازم را معمول و در صورت احراز اضافه پرداختی و نداشتن بدهی قطعی دیگر در آن اداره امور مالیاتی نسبت به استرداد اضافه پرداختی از محل وصولی های جاری اقدام کند. در صورتی که درخواست کننده بدهی قطعی مالیاتی داشته باشد اضافه پرداختی به حساب بدهی مزبور منظور و مازاد مسترد خواهد شد.

ماده ۸۸ - در مواردی که از اشخاص مقیم خارج که در ایران شعبه یا نمایندگی ندارند حقوق دریافت شود دریافت کنندگان حقوق مکلف اند ظرف سی روز از تاریخ دریافت حقوق مالیات متعلق را طبق مقررات این فصل به اداره امور مالیاتی محل سکونت خود پرداخت و تا آخر تیرماه سال بعد اظهارنامه مالیاتی مربوط به حقوق دریافتی خود را به اداره امور مالیاتی مزبور تسلیم نمایند.

ماده ۸۹ - صدور پروانه خروج از کشور یا تمدید پروانه اقامت و یا اشتغال برای اتباع خارجه، به استثنای کسانی که طبق مقررات این قانون از پرداخت مالیات معاف می باشند، موکول به ارایه مفاصا حساب مالیاتی یا تعهد کتبی کارفرمای اشخاص حقوقی ایرانی طرف قرارداد با کارفرمای اتباع خارجی یا اشخاص حقوقی ثالث ایرانی است.

ماده ۹۰ - در مواردی که پرداخت کنندگان حقوق، مالیات متعلق را در موعد مقرر نپردازند یا کمتر از میزان واقعی پرداخت نمایند، اداره امور مالیاتی محل اشتغال حقوق بگیر، یا در مورد مشمولان تبصره ماده (۸۲) این قانون، اداره امور مالیاتی محل پرداخت کننده حقوق مکلف است مالیات متعلق را به انضمام جرایم موضوع این قانون محاسبه و از

پرداخت کنندگان حقوق که در حکم مؤدی می باشند به موجب برگ تشخیص با رعایت مهلت مقرر در ماده (۱۵۷) این قانون مطالبه کند. حکم این ماده نسبت به مشمولان ماده (۸۸) این قانون نیز جاری خواهد بود.

ماده ۹۱ - درآمدهای حقوق به شرح زیر از پرداخت مالیات معاف است:

۱ - رؤسا و اعضای مأموریت های سیاسی خارجی در ایران ورؤسا و اعضای هیأت های نمایندگی فوق العاده دول خارجی نسبت به درآمد حقوق دریافتی از دولت متبوع خود به شرط معامله متقابل و همچنین رؤسا و اعضای هیأت های نمایندگی سازمان ملل متحد و مؤسسات تخصصی آن در ایران نسبت به درآمد حقوق دریافتی از سازمان و مؤسسات مزبور در صورتی که تابع دولت جمهوری اسلامی ایران نباشند.

۲ - رؤسا و اعضای مأموریت های کنسولی خارجی در ایران و همچنین کارمندان مؤسسات فرهنگی دول خارجی نسبت به درآمد حقوق دریافتی از دول متبوع خود به شرط معامله متقابل.

۳ - کارشناسان خارجی که با موافقت دولت جمهوری اسلامی ایران از محل کمک های بلاعوض فنی و اقتصادی و علمی و فرهنگی دول خارجی و یا مؤسسات بین المللی به ایران اعزام می شوند نسبت به حقوق دریافتی آنان از دول متبوع یا مؤسسات بین المللی مذکور.

۴ - کارمندان محلی سفارتخانه ها و کنسولگری ها و نمایندگی های دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج نسبت به درآمد حقوق دریافتی از دولت جمهوری اسلامی ایران در صورتی که دارای تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران نباشند به شرط معامله متقابل.

۵ - حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری و پایان خدمت و خسارت اخراج و بازخرید خدمت و وظیفه یا مستمری پرداختی به وراثت و حق سنوات و حقوق ایام مرخصی استفاده نشده که در موقع بازنشستگی یا از کارافتادگی به حقوق بگیر پرداخت می شود.

۶ - هزینه سفر و فوق العاده مسافرت مربوط به شغل.

۷ - مسکن واگذاری در محل کارگاه یا کارخانه جهت استفاده کارگران و خانه های ارزان قیمت سازمانی در خارج از محل کارگاه یا کارخانه که مورد استفاده کارگران قرار می گیرد.

۸ - وجوه حاصل از بیمه بابت جبران خسارت بدنی و معالجه و امثال آن.

۹ - عیدی سالانه یا پاداش آخر سال جمعاً معادل یک دوازدهم میزان معافیت مالیاتی موضوع ماده (۸۴) این قانون.

۱۰ - خانه های سازمانی که با اجازه قانونی یا به موجب آیین نامه های خاص در اختیار مأموران کشوری گذارده می شود.

۱۱ - وجوهی که کارفرما بابت هزینه معالجه کارکنان خود یا افراد تحت تکفل آن ها مستقیماً یا به وسیله حقوق بگیر به پزشک یا بیمارستان به استناد اسناد و مدارک مثبت پرداخت کند.

۱۲ - مزایای غیرنقدی پرداختی به کارکنان حداکثر معادل دو دوازدهم معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون.

۱۳ - درآمد حقوق پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران اعم از نظامی و انتظامی، مشمولان قانون استخدامی وزارت اطلاعات و جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و آزادگان.

ماده ۹۲ - پنجاه درصد (50%) مالیات حقوق کارکنان شاغل در مناطق کمتر توسعه یافته طبق فهرست سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور بخشوده می شود.

تبصره - بدهی مالیات بر درآمد حقوق کادر نظامی و انتظامی تا تاریخ اجرای این قانون بخشوده می شود.

فصل چهارم - مالیات بر درآمد مشاغل

ماده ۹۳ - درآمدی که شخص حقیقی از طریق اشتغال به مشاغل یا به عناوین دیگر غیر از موارد مذکور در سایر فصل های این قانون در ایران تحصیل کند پس از کسر معافیت های مقرر در این قانون مشمول مالیات بر درآمد مشاغل می باشد.

تبصره - درآمد شرکت های مدنی (اعم از اختیاری یا قهری) و همچنین درآمدهای ناشی از فعالیت های مضاربه در صورتی که عامل (مضارب) شخص حقیقی باشد تابع مقررات این فصل می باشد.

ماده ۹۴ - درآمد مشمول مالیات مؤدیان موضوع این فصل عبارت است از:

کل فروش کالا و خدمات به اضافه سایر درآمدهای آنان که مشمول مالیات فصول دیگر شناخته نشده پس از کسر هزینه ها و استهلاکات مربوط طبق مقررات فصل هزینه های قابل قبول و استهلاکات.

ماده ۹۵ - صاحبان مشاغل موضوع این فصل مکلف اند اسناد و مدارک مثبت کافی برای تشخیص درآمد مشمول مالیات خود نگهداری کنند. صاحبان مشاغل از لحاظ تشخیص درآمد مشمول مالیات به گروه های زیر تقسیم می شوند:

الف - صاحبان مشاغلی که به موجب این قانون مکلف به ثبت فعالیت های شغلی خود در دفاتر روزنامه و کل موضوع قانون تجارت هستند و باید دفاتر و اسناد و مدارک مربوط را با رعایت اصول و موازین و استانداردهای پذیرفته شده حسابداری نگاهداری کنند.

ب - صاحبان مشاغلی که بر حسب این قانون مکلف به ثبت فعالیت های شغلی خود در دفاتر درآمد و هزینه می باشند. نمونه های دفاتر مذکور توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می گردد و در دسترس قرار می گیرد.

ج - صاحبان مشاغلی که مشمول مقررات بندهای (الف) و (ب) فوق نیستند مکلف اند صورت خلاصه وضعیت درآمد و هزینه خود را طبق ضوابط و نمونه های تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور نگاهداری کنند.

تبصره ۱- سازمان امور مالیاتی کشور در صورت تشخیص ضرورت تا پایان دی ماه هر سال فهرست مشاغل افزوده شده به بندهای (الف) و (ب) ماده (۹۶) و مشمول از آغاز سال بعد را تهیه و از طریق تشکل های صنفی و درج آگهی در روزنامه رسمی و یکی از روزنامه های کثیر الانتشار به مؤدیان اعلام می دارد.

تبصره ۲- آیین نامه مربوط به روش های نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک و نحوه ثبت وقایع مالی و چگونگی تنظیم صورت های مالی نهایی بر اساس نوع فعالیت و همچنین رعایت اصول و موازین و استانداردهای پذیرفته شده حسابداری توسط سازمان امور مالیاتی کشور با کسب نظر از جامعه حسابداران رسمی تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد رسید.

فصل هفتم - تشویقات و جرائم مالیاتی

ماده ۱۸۹- اشخاص حقوقی و همچنین اشخاص حقیقی موضوع بندهای الف و ب ماده ۹۵ این قانون چنانچه طی سه سال متوالی ترازنامه و حساب سود و زیان و دفاتر و مدارک آنان مورد قبول قرار گرفته باشد و مالیات هر سال را در سال تسلیم اظهارنامه بدون مراجعه به هیأت های حل اختلاف مالیاتی پرداخت کرده باشند معادل ۵ درصد اصل مالیات سه سال مذکور علاوه بر استفاده از مزایای مقرر در ماده ۱۹۰ این قانون به عنوان جایزه خوش حسابی از محل وصولی های جاری پرداخت یا در حساب سنوات بعد آنان منظور خواهد شد. جایزه مربوط از پرداخت مالیات معاف خواهد بود.

ماده ۱۹۰- علی الحساب پرداختی بابت مالیات عملکرد هر سال مالی قبل از سررسید مقرر در این قانون برای پرداخت مالیات عملکرد موجب تعلق جایزه ای معادل یک درصد مبلغ پرداختی به ازای هر ماه تا سررسید مقرر خواهد بود که از مالیات متعلق همان عملکرد کسر خواهد شد. پرداخت مالیات پس از آن موعد موجب تعلق جریمه ای معادل ۵/۲٪ مالیات به ازای هر ماه خواهد بود. مبدء احتساب جریمه در مورد مؤدیانی که مکلف به تسلیم اظهارنامه مالیاتی هستند نسبت به مبلغ مندرج در اظهارنامه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم آن و نسبت به مابه

الاختلاف از تاریخ مطالبه و در مورد مؤدیانی که از تسلیم اظهارنامه خودداری نموده و یا اصولاً مکلف به تسلیم اظهارنامه نیستند تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه یا سررسید پرداخت مالیات حسب مورد می باشد.

تبصره ۱- مؤدیانی که به تکالیف قانونی خود راجع به تسلیم به موقع اظهارنامه یا ترازنامه و حساب سود و زیان و پرداخت یا ترتیب دادن پرداخت مالیات طبق اظهارنامه یا ترازنامه و حساب سود و زیان و حسب مورد ارایه به موقع دفاتر و اسناد و مدارک خود اقدام نموده اند در موارد مذکور در ماده ۲۳۹ این قانون، هر گاه برگ تشخیص مالیاتی صادره را قبول یا با اداره امور مالیاتی توافق نمایند و نسبت به پرداخت مالیات متعلقه یا ترتیب دادن پرداخت آن اقدام کنند از هشتاد درصد (۸۰٪) جرایم مقرر در این قانون معاف خواهند بود. همچنین، در صورتی که این گونه مؤدیان ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ برگ قطعی مالیات نسبت به پرداخت یا ترتیب دادن پرداخت آن اقدام نمایند از چهل درصد (۴۰٪) جرایم متعلقه مقرر در این قانون معاف خواهند بود.

تبصره ۲- چنانچه فاصله تاریخ وصول اعتراض مؤدی نسبت به برگ تشخیص مالیات تا تاریخ قطعی شدن مالیات از یک سال تجاوز نماید، جریمه دو و نیم درصد (۵/۲٪) در ماه موضوع این ماده نسبت به مدت زمان بیش از یکسال مذکور تا تاریخ ابلاغ برگ قطعی مالیات قابل مطالبه از مؤدی نخواهد بود. سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است ترتیباتی اتخاذ نماید که رسیدگی و قطعیت یافتن مالیات مؤدیان حداکثر تا یک سال پس از تاریخ تسلیم اعتراض آنان صورت پذیرد.

ماده ۱۹۲ - در کلیه مواردی که مؤدی یا نماینده او که بموجب مقررات این قانون از بابت پرداخت مالیات مکلف به تسلیم اظهارنامه می باشد چنانچه از تسلیم آن در مواعد مقرر در این قانون خودداری نماید مشمول جریمه ای معادل ده درصد (۱۰٪) درصد مالیات متعلق خواهد بود.

تبصره - عدم تسلیم اظهارنامه توسط اشخاص حقوقی و مشمولان بندهای (الف) و (ب) ماده (۹۵) این قانون موجب تعلق جریمه ای معادل چهل درصد (۴۰٪) مالیات متعلق می گردد و مشمول بخشودگی نمی شوند.

در مورد مؤدیانی که اظهارنامه خود را تسلیم می نمایند حکم این تبصره نسبت به مالیات متعلق به درآمدهای کتمان شده یا هزینه های غیر واقعی که غیر قابل قبول نیز باشد جاری خواهد بود.

ماده ۱۹۳ - نسبت به مؤدیانی که به موجب مقررات این قانون مکلف به نگهداری دفاتر قانونی هستند در صورت عدم تسلیم ترازنامه و حساب سود و زیان یا عدم ارایه دفاتر مشمول جریمه ای معادل بیست درصد (۲۰٪) مالیات برای هر یک از موارد مذکور و در مورد رد دفتر مشمول جریمه ای معادل ده درصد (۱۰٪) مالیات خواهند بود.

تبصره - عدم تسلیم اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان در دوره معافیت موجب عدم استفاده از معافیت مقرر در سال مربوط خواهد شد.

ماده ۲۱۲- توقیف اموال زیر ممنوع است:

۱- دوسوم حقوق حقوق بگیران و سه چهارم حقوق بازنشستگی و وظیفه.

۲- لباس و اشیاء و لوازمی که برای رفع حوائج ضروری مؤدی و افراد تحت تکفل او لازم است و همچنین آذوقه موجود و نفقه اشخاص واجب النفقه مؤدی.

۳- ابزار و آلات کشاورزی و صنعتی و وسایل کسب که برای تأمین حداقل معیشت مؤدی لازم است.

۴- محل سکونت به قدر متعارف.

تبصره ۱- هر گاه ارزش مالی که برای توقیف در نظر گرفته می شود زاید بر میزان بدهی مالیاتی مؤدی بوده و قابل تفکیک نباشد تمام مال توقیف و فروخته خواهد شد و مازاد مسترد می شود مگر اینکه مؤدی اموال بلامعارض دیگری معادل میزان فوق معرفی نماید.

تبصره ۲- هر گاه مؤدی یکی از زوجین باشد که در یک خانه زندگی می نمایند از اثاث البیت آنچه عادتاً مورد استفاده زنان است متعلق به زن و بقیه متعلق به شوهر شناخته می شود مگر آنکه خلاف ترتیب فوق معلوم شود.

تبصره ۳- توقیف واحدهای تولیدی اعم از کشاورزی و صنعتی در مدت عملیات اجرائی نباید موجب تعطیل واحد تولیدی گردد.

ماده ۲۳۷- برگ تشخیص مالیات باید بر اساس مأخذ صحیح و متکی به دلایل و اطلاعات کافی و به نحوی تنظیم گردد که کلیه فعالیت های مربوط و درآمدهای حاصل از آن به طور صریح در آن قید و برای مؤدی روشن باشد. امضاء کنندگان برگ تشخیص مالیات باید نام کامل و سمت خود را در برگ تشخیص به طور خوانا قید نمایند و مسئول مندرجات برگ تشخیص و نظریه خود از هر جهت خواهند بود و در صورت استعلام مؤدی از نحوه تشخیص مالیات مکلف اند جزئیات گزارشی را که مبنای صدور برگ تشخیص قرار گرفته است به مؤدی اعلام نمایند و هرگونه توضیحی را در این خصوص بخواهد به او بدهند.

ماده ۲۳۸- در مواردی که برگ تشخیص مالیات صادر و به مؤدی ابلاغ می شود، چنانچه مؤدی نسبت به آن معترض باشد می تواند ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ شخصاً یا به وسیله وکیل تام الاختیار خود به اداره امور مالیاتی مراجعه و با ارایه دلایل و اسناد و مدارک کتباً تقاضای رسیدگی مجدد نماید. مسئول مربوط موظف است پس از ثبت درخواست مؤدی در دفتر مربوط و ظرف مهلتی که بیش از سی روز از تاریخ مراجعه نباشد به موضوع رسیدگی و در صورتی که دلایل و اسناد و مدارک ابراز شده را برای رد مندرجات برگ تشخیص کافی دانست، آن را رد و مراتب را

ظهر برگ تشخیص درج و امضاء نماید و در صورتی که دلایل و اسناد و مدارک ابرازی را مؤثر در تعدیل درآمد تشخیص دهد و نظر او مورد قبول مؤدی قرار گیرد، مراتب ظهر برگ تشخیص منعکس و به امضای مسئول و مؤدی خواهد رسید و هرگاه دلایل و اسناد و مدارک ابرازی مؤدی را برای رد برگ تشخیص یا تعدیل درآمد مؤثر تشخیص ندهد باید مراتب را مستنداً در ظهر برگ تشخیص منعکس و پرونده امر را برای رسیدگی به هیأت حل اختلاف ارجاع نماید.

ماده ۲۳۹ - در صورتی که مؤدی ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ برگ تشخیص مالیات قبولی خود را نسبت به آن کتباً اعلام کند یا مالیات مورد مطالبه را به مأخذ برگ تشخیص پرداخت یا ترتیب پرداخت آن را بدهد یا اختلاف موجود بین خود و اداره امور مالیاتی را به شرح ماده (۲۳۸) این قانون رفع نماید پرونده امر از لحاظ میزان درآمد مشمول مالیات مختومه تلقی می گردد و در مواردی که مؤدی ظرف سی روز کتباً اعتراض ننماید و یا در مهلت مقرر در ماده مذکور به اداره امور مالیاتی مربوط مراجعه نکند درآمد تعیین شده در برگ تشخیص مالیات قطعی است.

تبصره - در مواردی که برگ تشخیص مالیات طبق مقررات تبصره ماده ۲۰۳ و ماده ۲۰۸ این قانون ابلاغ شده باشد و مؤدی به شرح مقررات این ماده اقدام نکرده باشد در حکم معترض به برگ تشخیص مالیات شناخته می شود در اینصورت همچنین در مواردی که مؤدی ظرف مهلت سی روز از تاریخ ابلاغ کتباً به برگ تشخیص اعتراض کند پرونده امر برای رسیدگی به هیأت حل اختلاف مالیاتی ارجاع می گردد.

ماده ۲۷۲ - سازمان حسابرسی جمهوری اسلامی ایران و حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی که عهده دار انجام دادن وظایف حسابرسی و بازرسی قانونی یا حسابرسی اشخاص هستند در صورت درخواست اشخاص مذکور مکلف اند گزارش حسابرسی مالیاتی طبق نمونه ای که از طرف سازمان امور مالیاتی تهیه می شود، تنظیم کنند و جهت تسلیم به اداره امور مالیاتی مربوط در اختیار مؤدی قرار دهند. گزارش اخیرالذکر باید شامل موارد زیر باشد:

الف - اظهارنامه نسبت به کفایت اسناد و مدارک حسابداری برای امر حسابرسی طبق مفاد این قانون و مقررات مربوط با رعایت اصول و ضوابط و استانداردهای حسابداری.

ب - تعیین درآمد مشمول مالیات بر اساس مفاد این قانون و مقررات مربوط.

ج - اظهارنظر نسبت به مالیات های تکلیفی که مؤدی به موجب قانون مکلف به کسر و پرداخت آن به سازمان امور مالیاتی بوده است.

د - سایر مواردی که در نمونه گزارش حسابرسی مالیاتی مورد نظر سازمان امور مالیاتی کشور تعیین خواهد شد.

تبصره ۱- اداره امور مالیاتی گزارش حسابرسی مالیاتی را بدون رسیدگی قبول و مطابق مقررات برگ تشخیص مالیات صادر می کند، قبول گزارش حسابرسی مالیاتی موکول به آن است که مؤدی گزارش حسابرسی مالی نسبت به صورت های مالی که طبق استانداردهای حسابرسی توسط همان حسابدار رسمی یا مؤسسه حسابرسی تنظیم شده باشد را ضمیمه گزارش حسابرسی مالیاتی همراه با اظهارنامه مالیاتی یا حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه، تسلیم اداره امور مالیاتی مربوط نموده باشد.

تبصره ۲- سازمان امور مالیاتی کشور می تواند حسابرسی صورت های مالی و تنظیم گزارش مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی را به حسابداران رسمی یا مؤسسات حسابرسی واگذار نماید. در این صورت، پرداخت حق الزحمه، طبق مقررات مربوط به عهده سازمان امور مالیاتی کشور می باشد.